

ΔΗΡΙΑΣ

ΜΗΝΙΑΙΑ ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΙΣ

ΤΟΜΟΣ Β΄.

ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΣ — ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟΣ

1904

ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ: ΣΩΤΗΡΙΟΣ ΣΚΙΠΗΣ
ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ: ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ ΤΖΕΡΑΧΗΣ

ΕΤΟΣ ΠΡΩΤΟΝ

ΣΥΝΕΡΓΑΤΑΙ ΤΟΥ Β' ΕΤΟΥΣ

Σ. ΣΚΙΠΗΣ, Διευθυντής

Δ. ΤΖΕΡΑΧΗΣ, Γραμματεὺς

Κωνσταντῖνος Βάρναλης. — Νίκος Βέης. — Δημοσθένης Βου-
τυράς. — Ρήγας Γκόλφης. — Α. Δάφνης. — Διονύσης Δεβάρης. —
Δημήτριος Δημητριάδης. — Πέτρος Ζητουσιάτης. — Ἀριστοτέλης
Καμπάνης. — Αἰμυλία Κούρτελη. — Γεώργιος Μαύτας. — Κλωτᾶς
Νεστανάϊος. — Κωστής Παλαμᾶς. — Λέαντρος Παλαμᾶς. — Νικό-
λαος Πολίτης. — Μαρῖνος Σιγοῦρος. — Ἄγγελος Σικελιανός. —
Τριστάνος. — Ρῶμος Φιλύρας.

ΝΕΚΡΟΙ ΜΑΣ ΠΟΙΗΤΑΙ

Ἄνδρας Κάλβος. — Ἄνδρας Λασκαράτος.

ΞΕΝΟΙ ΣΥΓΓΡΑΦΕΙΣ

Arne Hammer. — Honoré de Balzac. — Maxime Gorky. —
Remy de Gourmont. — Hoffmann. — Jean Lahor. — Maurice
Maeterlinck. — Carl Morburger.

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΑΡΘΡΑ

(Καιωνικά, πολιτικά).

ΣΩΤΗΡΙΟΥ ΣΚΙΠΗ: Ταξειδιώτικες σελίδες: ὁ Ἐκλεκτός, σ. 327.
ΔΗΜΗΤΡΙΟΥ ΔΗΜΗΤΡΙΑΔΟΥ: Ἡ παρ' ἡμῖν σύγχυσις τῶν
ἐξουσιῶν. Πολιτικὸν Δελτίον, σ. 441.

ΜΕΛΕΤΑΙ

(Φιλολογικά, Ἱστορικά, Κριτικά, Ἐθνολογικά).

ΠΡΩΤΟΤΥΠΟΙ

ΠΕΤΡΟΥ ΖΗΤΟΥΝΙΑΤΗ: Ποιητικὰ μελετήματα. Ζὰν Μωρεάς,
σ. 370.

ΜΑΡΙΝΟΥ ΣΙΓΟΥΡΟΥ: Μία Ἀγγλὶς ποιήτρια, σ. 390.

ΚΩΣΤΗ ΠΑΛΑΜΑ: Γιὰ ἓνα βιβλίον τῆς «Ζωῆς». Β'. σ. 410.
Συνέχεια ἀπὸ τὴν σ. 290 Τόμ. Α'.

ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΗ ΚΑΜΠΙΑΝΗ: Ἡὼς σκέπτονται τὰ βιβλία, σ. 446.

ΜΕΤΑΦΡΑΣΕΙΣ

REMY DE GOURMONT: Οἱ Décadants σ. 456. Μετάφρασις
Αἰμυλίας Κούρτελη.

CARL MORBURGER: Οἱ Ρουθίνιοι, σ. 463. Μετάφρ. Δ. Δ.

ΔΙΗΓΗΜΑΤΑ

ΠΡΩΤΟΤΥΠΑ

ΔΗΜΟΣΘΕΝΗ ΒΟΥΤΥΡΑ: Ὁ Καμπούρης, σ. 341, 386. Συνέ-
χεια ἀπὸ τὴν σελ. 397. Τόμ. Α'.

ΑΙΜΥΛΙΑΣ ΚΟΥΡΤΕΛΗ: Ἡ Μαρκίτσα, σ. 360.

ΜΕΤΑΦΡΑΣΕΙΣ

ΜΑΞΙΜΟΥ ΓΚΟΡΚΗ: Ὁ Σύντροφός μου, σ. 338, 418. Συνέ-
χεια ἀπὸ τὴν σ. 312. Τόμ. Α'. Μετάφρ. Αἴμ. Κ.

HOFFMANN: Τὸ Τραγοῦδι τῆς Ἀντωνίας, σ. 335, 402. Συνέ-
χεια ἀπὸ τὴν σ. 274. Τόμ. Α'. Μετάφρ. Δ. Δ.

ΠΟΙΗΜΑΤΑ

ΠΡΩΤΟΤΥΠΑ

Σ. ΣΚΙΠΗ: Θροήσματα, σ. 339. — Τὸ Στοιχεῖο τοῦ Χειμῶνος,
σ. 377. — Στὸν Παῦλο Μελά, σ. 421. — Στὴν 23ην Σε-
πτεμβρίου, σ. 427.

ΑΓΓΕΛΟΥ ΣΙΚΕΛΙΑΝΟΥ: Τραγοῦδι τοῦ νοῦ καὶ τῶν ματιῶν, σ. 340.

ΚΩΣΤΗ ΠΑΛΑΜΑ: Ὁ Ἀκρίτας, σ. 357.

ΑΙΜΥΛΙΑΣ ΚΟΥΡΤΕΛΗ: Τώρα τί κλαῖς; σ. 397. — Παράξενος
Τραγουδιστὴς (Ἰσπανικὴ σερενάτα), σ. 398. — Πεθαμένο ἄ-
στέρι, σ. 399. — Ἐένοιαστος ὕπνος, σ. 399. — Sonetto, σ.
400. — Ὁ Γάμος μου, σ. 401.

ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΗ ΚΑΜΠΙΑΝΗ: Διθύραμβος τοῦ Φωτός, σ. 408.

ΡΩΜΟΥ ΦΙΛΥΡΑ: Θύμηση, σ. 417.
ΚΩΝΣΤΑΝΤ. ΒΑΡΝΑΛΗ: Καταρράχτης. — Μόνο. — 'Αγάπη,
τρισαγάπη μου, σ. 434.
ΤΡΙΣΤΑΝΟΥ: Γυρισμός, σ. 462.

ΝΕΚΡΟΙ ΜΑΣ ΠΟΙΗΤΑΙ

ΑΝΔΡΕΑ ΚΑΛΒΟΥ: 'Ο Φιλόπατρις. 'Ωδή, σ. 366.
ΑΝΔΡΕΑ ΛΑΣΚΑΡΑΤΟΥ: 'Ενα ανέκδοτο ποίημα, σ. 389.

ΜΕΤΑΦΡΑΣΕΙΣ

JEAN LAHOR: 'Ο Τσιγγάνος στο φεγγάρι, σ. 454. Μετάφρ.
Λ. Παλαμᾶ.
MAURICE MAETERLINCK: Τραγούδι, σ. 454. Μετάφρασις
Λέαντρου Παλαμᾶ.

ΠΙΕΖΑ ΠΟΙΗΜΑΤΑ

ΠΡΩΤΟΤΥΠΑ

Α. ΔΑΦΝΗ: 'Ελεγεία, σ. 460.

Ε Π Ι Σ Τ Η Μ Η

Ν. Γ. ΠΟΛΙΤΟΥ: Διγενής 'Ακρίτας, σ. 358. 'Απὸ τὰς Παραδόσεις.
Μέρος Α'.
ΝΙΚΟΥ Α. ΒΕΗ: 'Ο Οἶκος Κανικλείου ἢ Κανίκλη. Παχώμιος
ὁ κτήτωρ τῆς ἐν Μιστρᾷ μονῆς τῆς Παναγίας τοῦ Βρον-
τοχίου, σ. 405.
ΚΛΩΤΑ ΝΕΣΤΑΝΑΙΟΥ: Karl Krumbacher. Eine neue han-
dschrift der Digenis Akritas, σ. 429.

Θ Ε Α Τ Ρ Ο Ν

HONNORÉ DE BALZAC: 'Η Μητροιά. Δράμα, σ. 344, 422,
468. Συνέχεια ἀπὸ σ. 319. Τόμ. Α'.
Σς: 'Η Διδασκαλία τοῦ Φάουστ ἀπὸ τὸ Βασιλικόν, σ. 430
ΚΑΜΠ: 'Εξ ἀφορμῆς τῆς διδασκαλίας τοῦ Φάουστ—Σημειώ-
σεις, σ. 431.
ΡΗΓΑ ΓΚΟΛΦΗ: 'Η Μόννα Βάννα εἰς τὸ Βασιλικόν, σ. 474.

Δ Ι Α Φ Ο Ρ Α

Σς: Τὸ ἔργον τοῦ κ. Ν. Πολίτου, σ. 351.—Νέα πλάσις, σ. 433.
ΑΙΜΥΛΙΑΣ ΚΟΥΡΤΕΛΗ: 'Η 'Ιλιάδα μεταφρασμένη ἀπὸ τὸν κ. 'Αλ. Πάλλη, σ.
352—'Ενα φιλολογικὸ γράμμα, σ. 396.
Γ. Μ: Οἱ Καμποῦνοι, σ. 354.
Σ: 'Ο ξένος τύπος γιὰ τὸν «'Ακρίτα», σ. 354—'Η ἐπιτυχία τοῦ «'Ακρίτα», σ. 426.
'Εκδόσις τῶν 'Απάντων τοῦ Κάλθου, σ. 429, 480—'Ανέκδοτα Λασκαράτου
—'Ανέκδοτα Καμπύση, σ. 435.—Γιὰ τὴν 'Αστραπή—Νέα Βιβλία.—Οἱ
λωποδύτες.—'Ο λέων τοῦ Ὑμηττοῦ, σ. 436.—'Ο Γεροντόβραχος.—«Μι-
κταὶ σελίδες»—Νεαὶ ἐκδόσεις, σ. 437.—Αἱ διαλέξεις τοῦ «'Ακρίτα» εἰς τὴν
Αἴγυπτον, σ. 479.
Δ. ΤΖΕΡΑΧΗ: 'Οφειλομένη ἀπάντησις, σ. 472.
ΡΗΓΑ ΓΚΟΛΦΗ: Οἱ Νέοι, σ. 473.
Α. ΚΑΜΠΑΝΗ Χρονικά, σ. 476.
Εἰκόνες: Προσωπογραφία Ζαΐμη, σ. 325.—'Ο Λέων τοῦ Ὑμηττοῦ, σ. 365.—'Ο
Γεροντόβραχος, σ. 376.

ΔΗΚΡΙΤΑΣ

ΦΙΛΟΛΟΓΙΚΗ ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΙΣ

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Σ. ΣΚΙΠΗ. Ταξειδιώτικες σελίδες ὁ 'Εκλεκτός.—ΜΑΞΙΜΟΥ ΓΚΟΡΚΗ,
'Ο Σύντροφός μου. Διήγημα. Συνέχεια.—ΣΩΤΗΡΙΟΥ ΣΚΙΠΗ, Θεοδόματα.
Ποιήματα.—ΑΓΓΕΛΟΥ ΣΙΚΕΛΙΑΝΟΥ, Τραγούδι τοῦ νοῦ καὶ τῶν ματιῶν.
Ποίημα.—ΔΗΜΟΣΘΕΝΗ ΒΟΥΤΥΡΑ, 'Ο Καμποῦνος. Διήγημα. Συνέχεια.—HONO-
RÉ DE BALZAC, 'Η Μητροιά. Δράμα. Συνέχεια.
ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΙΣ. Σς, Τὸ ἔργον τοῦ κ. Ν. Πολίτου.—ΑΙ. Κ. 'Η 'Ιλιά-
δα μεταφρασμένη ἀπὸ τὸν κ. 'Αλ. Πάλλη.—Γ. Μ., Καμποῦνοι.
ΑΛΛΗΛΟΓΡΑΦΙΑ.

ΣΥΝΔΡΟΜΗ ΠΡΟΠΛΗΡΩΤΕΑ

ΕΞΩΤΕΡΙΚΟΥ		ΕΣΩΤΕΡΙΚΟΥ	
Ἐπιθία	δρ. 12—	Ἐπιθία	δρ. 13—
Ἐξάμνος	> 7—	Ἐξάμνος	> > 8

Διευθυντής: Σ. ΣΚΙΠΗΣ
ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ

ΓΡΑΦΕΙΑ: — ΟΔΟΣ ΠΛΟΥΤΑΡΧΟΥ 32

LA REVUE MONDIALE

HEBDOMADAIRE - LITTÉRAIRE - ARTISTIQUE - DOCUMENTAIRE - ET CRITIQUE

45, Rue Laffitte, à Paris, IXe

PRIX DES ABONNEMENTS

Paris	Un an 12 fr. Six mois 6 fr.
Départements et Colonies françaises	— 14 fr. — 7 fr.
Étrangers	— 18 fr. — 9 fr.

ΜΑΚΕΔΟΝΙΚΟΣ ΚΗΡΥΞ

ΕΝ ΒΟΛΩ

ΣΥΝΔΡΟΜΗ ΠΡΟΠΛΗΡΩΤΕΑ

Έν Έλλάδι έτησία	δρ. 10
Έν Άλλοδαπή έτησία	φρ. 10

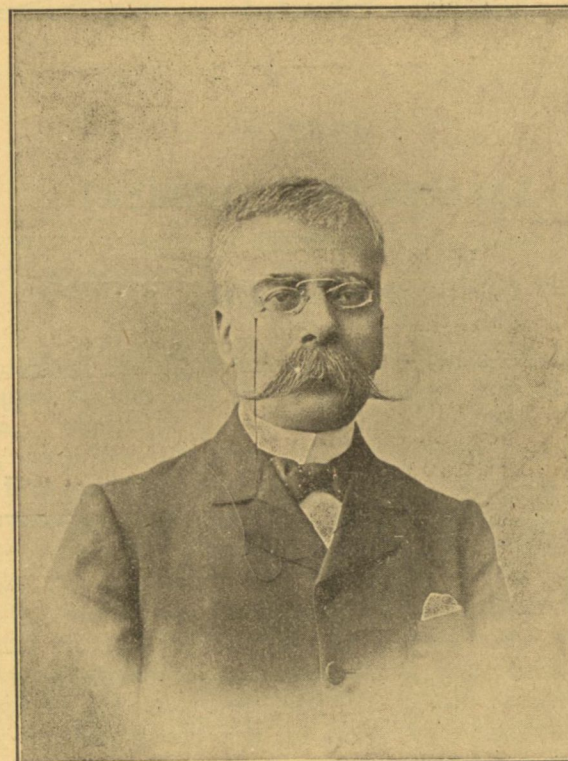
Η πρώτη εξαμηνία του Άκρίτα έλκει και παρακαλούμεν να μās αποστείλουν την συνδρομής των δδοσι εκ των συνδρομητών μας καθυστεροϋν είσέτι αυτήν.

Οόδεμία απόδειξις πληρωμής αναγνωρίζεται άνευ διπλοτύπου φέροντος την σφραγίδα του Άκρίτα και την ύπογραφήν του Διευθυντου ή του Γραμματέως.

Την γενικήν αντιπροσωπείαν του ΑΚΡΙΤΑ ανέλαβον:

Έν Πειραιεϊ: δ κ.	Η. Οικονομίδης, Ν. Τ. δδδς Σωτήρος 12.
Έν Πάτραις: δ κ.	Ν. Λιθαθινός.
Έν Καλάμαϊς: δ κ.	Α. Καβαλιεράτος.
Έν Αιγίφ: δ κ.	Ά. Σταυρόπουλος.
Έν Άγρινίφ: δ κ.	Σ. Καραπάνος Λογ. Υ/τος Έθν. Τραπεζης.
Έν Τριπόλει: δ κ.	Ε. Ριζίδς.
Έν Κεφαλληνία: δ κ.	Κ. Μπουρμπούλης, Ιατρός.
Έν Ρεθύμνφ Κρήτης οί κ. κ.	Ί. Δεττοράκης Λογιστής Γαλ. Ταχυδρ. Ε. Τσίριμιονάκης Δικηγόρος.
Έν Ήρακλειφ » δ κ.	Ι. Αιναρδάκης Κεντρ. Φαρμ. Γ. Γεωργιάδου.
Έν Αίγύπτφ: δ κ.	Η. Μάγγις, Beni-souef, Haute-Egypte.

Ο Άκρίτας, έν Αθήναις πωλείται είς τὰ βιβλιοπωλεία Έστίας, Μπέκ, Χατζηλουκά, Σαλιθέρου, Τζάκα και τὰ κίβουκια Συντάγματος, Υπουργείου Οικονομικών και Όμοιοίας. Συνδρομηται έγγραφοται και είς τὸ βιβλιοπωλείον της Έστίας.

Σ. ΣΚΙΠΗ

ΤΑΞΕΙΔΙΩΤΙΚΕΣ ΣΕΛΙΔΕΣ

Ο ΕΚΛΕΚΤΟΣ

Δὲν πρέπει νὰ κάμῃ καὶ τόσῃν ἐντύπωσιν ὁ ἐνθουσιασμός μας. Ἐμεῖς οἱ νέοι ποῦ ἐλοξοδρομήσαμεν ἀπὸ τὰ πρῶτα βήματά μας, κατέπιαμε γι' αὐτὸ πολλὰς πικρίας καὶ ἀπογοητεύσεις, ὥστε ἓνα μικρὸ γιὰ ἄλλους γεγονός, γιὰ μᾶς νὰ σημειώῃ ἓνα σταθμὸν τῆς ζωῆς μας, πρὸς τὸν ὁποῖον θὰ στρέψωμεν πάντοτε - ποῖος ξέρει - τὰ βλέμματά μας μὲ κάποιαν εὐγνωμοσύνην καὶ προσδοκίαν. Ὁμολογῶ ὅτι πολὺ ἐκοπίασα ν' ἀποκρύψω τὴν συγκίνησίν μου μόλις ἔλαβα τὴν τιμὴν, εἰς τὴν οἰκίαν τῆς κοντέσσας Ἀσπασίας Ρώμα ἐν Ζακύνθῳ, νὰ παρουσιασθῶ εἰς τὸν κ. Ἀλέξανδρον Ζαῖμν. Δὲν παρακολουθῶ ποτὲ τὴν πολιτικὴν κίνησιν τοῦ τόπου μας, διότι ἔχω πεποίθησιν καὶ τὸ βροντοφωνάζω ὅτι δὲν ἔχομεν πολιτικούς, ἀλλὰ ἀγύρτας καὶ σαλτιμπάγκους (μὲ ὀλιγίστας ἐξαιρέσεις), οἱ ὁποῖοι ἐβάλλθησαν νὰ ρημάξουν τὴν πολύπαθη Ρωμιοσύνη. Ἐκ συμπτώσεως - ὅπως θέλετε - ὅμως, μοῦ ἔτυχε πολλὰς φορὰς νὰ σταματήσω πρὸ ἐνὸς καὶ μόνοις ὀνόματος - τοῦ Ἀλεξάνδρου Ζαῖμν.

Εἰς τὸ σαλόνι τῆς κοντέσσας, ὅπου παρευρίσκοντο πολλὰ ἐκλεκτὰ καὶ σημαίνοντα πρόσωπα, ἔλαβα τὸ θάρρος καὶ ὠμίλησα περιεκτικῶς, μὰ πολὺ ἔντονα καὶ μὲ πολλὴν θέρημν, γιὰ τὰ φιλολογικὰ καὶ καλλιτεχνικὰ μας ζητήματα καὶ ἀπήγγειλα τὰ πλέον νεωτεριστικὰ καὶ σκοτεινὰ καὶ ἀκατανόητα - κατὰ τὴν γνώμην τοῦ Θεοφιλεστάτου Διονυσίου Ρεθύμνης, ὁ ὁποῖος ἀσχολεῖται σὺν τοῖς ἄλλοις καὶ εἰς τὴν ἐλαφρὰν φιλολογίαν καὶ ἰσχυρίζεται (εἶσθε παρὼν κ. Τσιριμονάκη) ὅτι δὲν ἤμπορεῖ σήμερα ἢ Ἐλλάς νὰ ἔχῃ ποιητὰς ἀφοῦ δὲν ὑπάρχει **ἀληθὴς ἔρωσ** καὶ δὲν ὑπάρχον πατριωτικὰ θέματα, ψέμματα; Καὶ προσεπάθει μὲ καλογερικὴν ὅλως λογικὴν καὶ ἐπιμονὴν ν' ἀπο-

δείξη καὶ τὸν Θεῖον Σολωμόν μας ὡς μίαν νοῦλαν, φέροντας ὡς παράδειγμα τὴν πρώτην στροφὴν τοῦ ὕμνου τῆς ἐλευθερίας, ἢ ὁποῖα κατὰ τὴν θεοφιλεστάτην του γνώμην εἶνε ἐξωφρενική (sic) — Τὶ παρεκτροπαί, Θεέ μου!

Ἔλεγα πῶς ἀπήγγειλα τὰ πλέον' ἀκατανόητα καὶ **μαλ-
λιαρὰ** ντὲ (τὸ εἶπα ἐπὶ τέλους) ποιήματά μου. Καὶ τὰ ἐκλεκτὰ πρόσωπα τῆς ὀμπιγύρεως εἶδα δι' ἄλλην μίαν φορὰν μ' ἐκπληξίν μου νὰ μὲ κατευφημοῦν καὶ νὰ μὲ καταχειροκροτοῦν, τὸ λέω μὲ ὑπερηφάνειαν, καὶ ν' ἀπαιτοῦν νὰ ἐπιναλάβω πολλὰ ἐξ αὐτῶν. Ὁ κ. Ζαΐμης εἶχε τὴν καλωσύνην νὰ ἐκφρασθῇ εὐμενέστατα, καθὼς ἔμαθ' ἀργότερα, διὰ τὴν νέαν αὐτὴν ποιήσιν ποῦ ἤκουεν· ἰδιαίτερος μάλιστα διὰ τὸ ποιήμά μου « Ἡ Συμφωνία τοῦ Δρυμῶνος » τὸ δημοσιευμένον εἰς τὸ 5^{ον} τεῦχος τοῦ Ἀκρίτα.

Ἄς μὲ συγχωροῦσιν οἱ ἀναγνώσται διὰ τὴν κάποιαν μου περιαιτολογίαν· ἀλλὰ πῶς τὸ θέλετε εἶν' ἀνάγκη μεγάλη νὰ τὰ γράψω αὐτὰ γιατί θαρρῶ πῶς βαρύνουν περισσότερο δὺὸ στρογγυλὰ λόγια ἑνὸς Ζαΐμη ἀπ' ὅσας τὰς προσωποκριτικὰς τῶν αὐτοκεκυρηγμένων μας κριτικῶν. Ἐπειτα ἐμεῖς οἱ νέοι ποῦ κ. τ. λ....

*

Τὴν ἄλλην ἡμέραν εἶχα τὴν εὐτυχίαν νὰ ταξειδεύσω μὲ τὸ ἴδιον ἀτμόπλοιον μὲ τὸ ὁποῖον καὶ ὁ σεβαστὸς κ. προέδρος. Ἐκάθητο ἐκεῖ σὲ μίαν ἀκροῦλα, ἄφωνος πάντα ὅπως συνειθίζει (λέγουν) καὶ τὰ βλέμματά του τὰ εἶχε βυθισμένα εἰς τὸν ὀρίζοντα· ἐνῆμιζε κανεὶς πῶς κάτι ἐρροφουσαν ἀπὸ τὸν ὀρίζοντα (pardon, ὁὐκ ἐφοροῦσε βέβαια τὰ γυαλιά του) καὶ ὁ ὀρίζων κάτι ἀπὸ τὰ μάτια ἐκεῖνα τὰ πρασινογάλαζα. Μὲ δύο κινήματα ἤρεμα τῶν χειρῶν του ἐδείξεν εἰς πολλοὺς ἐνοχλητικοὺς ὅτι δὲν ἔχει σκοπὸν νὰ ἐπιτρέψῃ εἰς κανένα νὰ τοῦ ταραξῇ τοὺς διαγραφόμενους ἀπὸ τὴν φαντασίαν του μυστικοὺς κύκλους. Εἶμουν πολὺ μελαγχολικὸς ποῦ ἔφευγα ἀπὸ τὸ μυροβόλο νησί, τὰ ἱερὰ χῶματα τοῦ ὁποῖου τὰ ἐπάτησα ὡς ἀληθινὸς προσκυνητής. Ὅταν δειλὰ τὸν ἐχαιρέτησα μοῦ ἐνευσε νὰ πλησιασῶ. Εἶμουν ἐκ τῶν προτέρων βέβαιος. Τὸν ἐπλησίασα καὶ ταπεινὰ πάντοτε τοῦ ὑπέβαλα τὰ σέβη μου. Εἶχε τὴν καλωσύνην νὰ μ' ἐρωτήσῃ διὰ τὸν σκοπὸν τῶν ταξειδιῶν μου κι' ἐν ὀλίγοις τὸν ἀνέπτυξα. Τοῦ ὠμίλησα διὰ τὸ περιοδικόν μας, τὸ ὁποῖον ἐγνώριζε, καθὼς μοῦ εἶπεν, ὡς πολὺ σοβαρὸν καὶ εὐσυνείδητον. Διὰ τὸν τρόπον τῆς διαδόσεώς του, ποῦ ἐπῆγα σχεδὸν εἰς ὅσας τὰς μεγαλειτέρας πόλεις τῆς Ἑλλάδος καὶ τῆς Κρήτης κι' ἔκαμα διαλέξεις, προσπαθήσας δι' αὐτῶν νὰ πείσω τινὰς ὅτι πρέπει νὰ κατανοήσουν τὴν σημασίαν τὴν οὐσιαστικῶς ἐθνικὴν καὶ ὄχι πατριωτικοφανῆ τῆς φιλολογίας καὶ τῆς ποιήσεως· νὰ μελετοῦν, νὰ παρακολουθοῦν, νὰ ἐνδια-

φέρωνται διὰ τὴν πνευματικὴν κίνησιν τοῦ τόπου μας, ἢ ὁποῖα τώρα περισσότερο ἀπὸ κάθε ἄλλοτε (κ. Βλάχε νοιῶσ' το πιά!) εἶνε πραγματικὴ καὶ ἀξία προσοχῆς ἀπὸ τὸ πανελλήνιον ὀλόκληρον. Ἴδου καὶ ἡ γνώμη τοῦ ἀριστοκράτη πολιτικοῦ ἐπάνω εἰς τὰ λόγια μου αὐτά.

Ἀλήθεια· σήμερα περισσότερο ἀπὸ κάθε ἄλλην φορὰν, γίνεται φιλολογικὴ ἐργασία, ἂν καὶ εἶνε κάπως ἄπιαστ' αὐτή, ἀπὸ τοὺς μὴ συστηματικῶς παρακολουθοῦντας αὐτήν· ἔτσι συνέβη πάντοτε δυστυχῶς. Μὲ συνεχάρη διὰ τὸ ἔργον ποῦ ἀνέλαβα κι' εὐχῆθηκε νὰ μὲ μιμηθοῦν κι' ἄλλοι, γιατί μεγάλα ἠθικὰ ἀποτελέσματα ἤμπορεῖ νὰ φέρῃ μιὰ τέτοια συστηματικὴ ἐργασία.

Κάποτε ποῦ θὰ τυπωθῇ τὸ Βιβλίον τῶν Ταξειδιῶν μου, θὰ μπορέσουν ὅλοι ν' ἀντιληφθοῦν τὸ σύστημα μὲ τὸ ὁποῖον ἐργάστηκα καὶ θὰ ἐργασθῶ μέχρι τελευταίας πνοῆς καὶ τὸ ὁποῖον τόσο πολὺ παραξένευσε καὶ ξάφηνισε κάποιους στὴν ἀρχή του. Σήμερα τοῦτο μόνο μπορῶ νὰ πῶ, πῶς ὅλαι αἱ πόλεις τὰς ὁποίας διῆλθον, ὅλη ἡ ἐλευθέρη Ἑλλάς κι' ἡ Κρήτη μαζὶ, γνωρίζουν ἀπὸ τὰς διαλέξεις μου τὸ ὄνομα, τοῦλάχιστον, τοῦ μεγάλου μας ὑμνωδοῦ Ἀνδρέα Κάλβου καὶ πολὺ ἀπὸ τὸ ἔργον τοῦ Σολωμοῦ μας καὶ ἄλλων καὶ τῶν νέων μου συναδέλφων. Μοῦ συνέστησε νὰ ἐξακολουθήσω τὸ ἔργον μου μὲ τὸν αὐτὸν ἐνθουσιασμόν καὶ ἀφοῦ πρόκειται νὰ πάω πρὸς ἐξω νὰ μελετήσω τὸν Ἑλληνισμόν. Ἀκόμη μοῦ συνέστησε μίαν ἐκδοσιν τῶν Ἀπάντων τοῦ Κάλβου, τὴν ὁποῖαν ὁ Ἀκρίτας ἔχει ὑπ' ὄψιν του.

*

Ἡ συνομιλία μας περιστράφη καὶ περιπλέχθη κατόπιν εἰς παλλὰ φιλολογικὰ καὶ καλλιτεχνικὰ πάντοτε ζητήματα καὶ ὁ ἐκλεκτὸς πολιτευτὴς μοῦ ὠμίλησε σοφὰ καὶ ὑπεράξια γιὰ τὸν Βράϊλαν, τὸν Μουστοξύδιον, τὸν Δοξαράν πατέρα καὶ υἱόν, τὸν Κουτουζίν καὶ ἄλλους. Εἶχα τὸ θάρρος νὰ ἐπικρίνω τὰς ἐκάστοτε Κυβερνήσεις, ποῦ καμμίαν πρόνοιαν καὶ κανὲν ἐνδιαφέρον δὲν λαμβάνουν διὰ τὴν δημιουργικὴν ἐργασίαν τοῦ τόπου αὐτοῦ καὶ ἀφίνουν νὰ πάσχουν καὶ νὰ ὑποφέρουν οἱ καλλιτέριοι τῶν συγγραφέων μας· καὶ νὰ τὶ μοῦ ἀπῆντησε στρογγυλὰ καὶ κοφτὰ.

Ἡ πολιτεία εἶνε κι' αὐτὴ βγαλμένη μὲσ' ἀπὸ τὸ ὄλον κι' εἶνε ὅπως ἐκεῖνο στὸ σκοτάδι τῆς ἀμαθείας καὶ στὴ σαπίλα — ὦ αὐτὴ ἢ σαπίλα, ἢ σαπίλα! — Ἡ ὡς εἶδος αὐτὴ ἐξομολόγησις τοῦ προσωποκρίτου καὶ εὐσυνείδητου τῶν πολιτικῶν μας εἶνε παρήγορος κάπως· ἀλλὰ ἤμπορεῖ νὰ γίνῃ κανεὶς ἀναρχικὸς ὅταν συλλογίζεται πῶς ἕνας Παπαδιαμάντης, ποῦ συγκρίνεται τέλεια μὲ ὅλους τοὺς συγχρόνους εὐρωπαίους μυ-

Οιστοριογράφους, μένει ανέκαθεν χωρίς καμμίαν θέσιν, αξίαν τῆς προσωπικότητός του.

Φωτεινοτάτην ὠνόμασεν ὁ κ. Ζαΐμης τὴν ἐργασίαν τοῦ κ. Πολίτου, μοῦ εἶπε πολλά γιὰ τὸν Καρκαβίτσαν, τὸν ὁποῖον θεωρεῖ μοναδικόν, μοῦ ἀνέφερε τὸν Μαρτζώκην καί μ' ἐρώτησε γιὰτὶ ὁ κ. Δροσίνης ἔλαψε πιά νὰ γράφῃ.

*

Τὸ ταξεῖδι ἦτο θαυμάσιο. Τὰ σύννεφα ἐλέκριαζαν κάπου, κάπου τὸν ὀρίζοντα καὶ ὁ κ. Πρόεδρος δυσπρεστεῖτο ποῦ τοῦ ἐκρυβαν τὰς γραμμάς. Ἐγώ, κομματάκι βάρβαρος καθὼς εἶμαι, ἐκατέρωθωνα νὰ βρῶσκω ἀρκετὴν εὐχαρίστησιν εἰς τὰ παράδοξα χρώματα ποῦ ἐξηπλοῦντο γύρωθί μας. Μεγαλειτερον φυσιολάτρην ἀπὸ τὸν κ. Ζαΐμην δὲν ἐγνώρισα· συχνὰ μοῦ ὠμιλοῦσε γιὰ ὠμορφίαις καὶ γιὰ πράγματα τῆς Φύσεως, τὰ ὁποῖα ἐγὼ τὴν στιγμὴν ἐκείνην, ὁμολογῶ, δὲν ἐβλεπα, ὡς μὴ ὄφειλον. Ὁ Βαλαωρίτης, ἔλεγε, τοῦ ἐχρησίμεισεν ἀπὸ μικρᾶς ἡλικίας ὡς ὁ ἀποκαλυπτῆς ὄλων τῶν καλλονῶν καὶ τῶν μυστηρίων τῆς Φύσεως. (Ἄκουτε τα κύριοι ποιηταί!) Διὰ τὸν Σολωμὸν μοῦ ἐτόνισε ὅτι εἶνε μεγαλοφυής.

Τὸν Σάβαν τὸν θεωρεῖ μέγαν εἰς τὸ εἶδος του καὶ μοῦ ἀνέφερε καὶ τὸ σπάνιον καὶ φωτεινὸν αὐτὸ γεγονός ὅτι ἡ Κυβέρνησις (δὲν ἐνθυμοῦμαι ποίας ἐποχῆς) εἶχε ψηφίσῃ 5,000 δραχ. δι' ἐκδόσεις τῶν ἔργων τοῦ ἀκαταπονήτου ιστοριοδίφου.

Ὅσο διὰ τὸ γλωσσικὸν ζήτημα, ἐννοεῖ κανεὶς βέβαια, ὁ κ. Ζαΐμης εἶνε πολὺ ἐλεύθερος, ὅπως εἰς ὅλο του τὸ ἰδεολογικὸν σύστημα· μόνον ποῦ ὅπως κατακρίνει τοὺς φανατισμοὺς καὶ τὰ πείσματα (π.χ. τῶν Μιστριώτηδων), ἔτσι δὲν ἤμπορεῖ νὰ χωνέψῃ καὶ τῶν ἀντιθέτων τὸν φανατισμὸν, ἂν καὶ τοὺς δευτέρους ἐξεῦρε τρόπον εὐλογώτατον νὰ τοὺς δικαιολογήσῃ. Τῶρ' ἀδιάφορον ἂν δὲν ἔχη καὶ τόσῃν πεποίθησιν (ἡ γνώμην του εἶνε κ. Βλαχογιάννη) ὅτι θὰ μπορέσῃ ἀτόφια καὶ ἀμιγῆς ἢ δημοτικὴ νὰ ἐπιβληθῇ χωρὶς τὴν μεγάλην βοήθειαν τῶν ἐπιλοίπων νεοελληνικῶν διαλέκτων (εἴμεθα πολὺ σύμφωνοι ἐδῶ κ. Σκια καὶ ὁ κ. Ζαΐμης πρέπει νὰ ξέρετε ὅτι σᾶς παρακολουθεῖ καὶ σᾶς ἐκτιμᾷ πολὺ, πολὺ).

Ἐμένα (ἂν καὶ δὲν εἶνε καιρὸς νὰ ἐκφράσω ἰδικὴν μου γνώμην) ὅμως, ἐμένα μὲ θέλουν πολλοὶ μαθητὴν τοῦ κ. Παλαμά καὶ τὸ θεωρῶ ξεχωριστὴν μου τιμὴν αὐτὸ, ἀκριβῶς ὅπως καὶ ὁ κ. Παλαμάς θεωρεῖ τιμὴν του νὰ λέγεται ψυχαριστής. Σέβομαι πολὺ κάθε σκέψιν τοῦ διδασκάλου ἀλλὰ πολὺ περισσότερο σέβομαι καὶ ἀσπάζομαι ὀλοκληρωτικῶς, μίαν του σκέψιν, τὴν ὁποίαν κάποιο ἀνοιξιὰτικο βραδάκι μοῦ ἐξεμυστηρεύθη - αὐτὴ εἶνε ἡ λέξις - εἰς τὸ γραφεῖον του δειλά, δειλά. Ἢ

σκέψις του ἦτο πολὺ παράδοξον. Ἴσως τὴν ἐρριχνεν ἔτσι σὺν ἀγκιστράκι γιὰ νὰ ψαρέψῃ· ἴσως νὰ ἦτο ἡ στιγμή του τέτοια· ἢ ἴσως, ποῖος ξέρει, καὶ πολλὰ ἀκόμα ἴσως· ἀλλ' ὡστόσο τὴν ἰδέαν τὴν ἐρριξεν· αὐτὸ εἶνε τὸ ὄλο! Φοβᾶμαι, μοῦ εἶπε, μὴν τύχη αὔριο καὶ φανερωθῇ κανένας διπλωματωμένος τῆς ἄλλης (διαλέκτου ἢ γλώσσης), καὶ μᾶς ἀνακατώσῃ τὰ νερά μας. Τὸ νομίζεις δύσκολο; Ἡ ἀλήθεια εἶνε πῶς ἐνοιῶσα μιὰ τέτοια λύπην.. ἀλλὰ ἐσεβάσθηκα πολὺ τὰ λόγια τοῦ πολυτίμου φίλου μου. Τὰ μάτια τοῦ ποιητοῦ τοῦ Ἀσκραίου ἐξέφραζαν τὸν φόβον του, ἀλλὰ μαζὶ καὶ τὴν ἐπιμονὴν του εἰς γεροντοτέρας του ἰδέας. Εἶνε περιττὸν νὰ ἐξηγήσω πῶς ἡ σκέψις τοῦ διδασκάλου ἐγινε καὶ ἰδική μου σκέψις καὶ σιγά, σιγά καὶ μὲ τὸν καιρὸν ἐρριζοβόλησε γιὰ ν' ἀναβλαστήσῃ μέσα μου.

*

Ὁ κ. Ζαΐμης ἐφιλοξενεῖτο εἰς τὴν Ἐπτάνησον παρὰ προσφιλεστάτων συγγενῶν διὰ νὰ διέλθῃ τὸ καλοκαίρι του, ὅπως συνειθίζει, περισσότερο μὲ τὴν Φύσιν καὶ ψαρεύοντας· κι' ἐγὼ τῶρα εἰς τ' ὀλιγόωρον διάστημα τῆς ὡς εἶδος ριπορτέρικης συνεντεύξεώς μου, δὲν ἔκαμα τίποτε ἄλλο ἀπὸ τοῦ νὰ ψαρεύω πολυτίμες ἰδέες. Μ' ἐρώτησε γιὰτὶ τὸ περιοδικὸν μας τὸ ὠνόμασα Ἀκρίταν καὶ τοῦ εἶπα ὅτι ὁ Διγενῆς Ἀκρίτας εἶνε ὁ ἔθνικός μας ἦρωας, ὁ ὁποῖος ἤμπορεῖ νὰ συμβολίσῃ τὴν ἀναγέννησιν ὄχι μόνον τῆς Τέχνης, ἀλλὰ καὶ ὀλοκλήρου τοῦ ἔθνους· ἕνας νεώτερος Ἡρακλῆς καὶ Ὁρφεὺς μαζὶ ἤμπορεῖ ν' ἀπασχολήσῃ καὶ θ' ἀπασχολήσῃ ἐνωρίτατα τοὺς νεωτέρους μας ποιητὰς καὶ λογοτέχνας.

Κακὴν ἐντύπωσιν τοῦ ἐπροξενούσε τοῦ κ. Ζαΐμην σὺν ἐβλεπε μερικοὺς νὰ ζαλιζῶνται ἀπὸ τὴν θάλασσαν καὶ εἶπε πῶς ἐμεῖς οἱ Ρωμιοὶ πρέπει νὰ συνειθίζουμε ἀπὸ παιδάκια νὰ γινώμαστε περισσότερο θαλασσινοί, γιὰτὶ καμμιὰ μέρα ἂν μᾶς καταβάλουν πρὸς Βορρᾶν οἱ νέοι ἐχθροὶ μας, νὰ μὴ λέμε τότε πῶς μᾶς χωρίζει ἡ Θάλασσα μὲ τὰ παράλια τῆς Μικρασίας, ἀλλὰ πῶς μᾶς ἐνώνει ἡ Θάλασσα. Αὐτὴ θαρῶ πῶς ἦταν γνώμην καὶ τοῦ Γλάδστωνος.

Ὅταν ἐπερνούσαμε ἀπ' τὸ μπουγάζι τῆς Τουρλίδος ἐθυμήθηκα πῶς πρέπει ν' ἀναφέρω κάποιο ὄνομα καὶ τὸ ἀνέφερα· ἤμουν ἐκ τῶν προτέρων βέβαιος πῶς τὰ λόγια μου δὲν θὰ εὕρισκαν καμμίαν ἀπολύτως ἀπάντησιν καὶ δὲν εὕρηκαν· ἀδιάφορον ὅμως, ἐγὼ ἔτσι ἐνόμιζα πῶς ἔπρεπε νὰ κάμω. Κι' αὐτὲς ἦταν ὅλες ὅλες οἱ πολιτικὲς κουβέντες ποῦ ἐκάμαμε μέσα σὲ τέσσαρες πέντε ὥρες ποῦ εἴμεθα μαζὶ. Περισσότερον ὁ κ. Ζαΐμης ἤρεσκετο νὰ μοῦ διηγῆται γιὰ τὰ ταξειδάκια του μὲ τὰ διάφορα κότερα καὶ γιὰ τὸ ψάρεμά του, παρὰ γιὰ πολιτικά.

Εἶν' ὄραϊον, ἔλεγε, νὰ δημιουργῆ κανεὶς συγκινήσεις. Μὲ τὸ κότερο τοῦ κ. Ρώμα ἐπῆγε στὶς Στροφάδες — κάτι νησάκια 60 μίλια μακριὰ ἀπ' τὴ Ζάκυνθο· κι' εἶνε ξέρετε πολὺ ἐπικίνδυνον αὐτὸ τὸ ταξεῖδι, γιατί στὴν τρικυμία δὲν ὑπάρχει πουθενὰ ἀραγμα· παρὰ ἀλόκημοι κι' ἀπότομοι βράχοι. Οἱ καλογέροι ποῦ ζοῦν σ' ἐν, ἀπ' αὐτὰ τὰ νησάκια, μόνο κάθε δυὸ καὶ τρεῖς μῆνες μαθαίνουν τὰ νέα ἀπὸ τὴν Ἑλλάδα. Ὅταν ἐγινε ὁ πόλεμος στὰ 97, τὸ ἔμαθαν ὕστερ' ἀπὸ δέκα μέρες, κι' ὅταν ἐτελείωσεν, ὕστερ' ἀπὸ μῆνα κι' ἐπάνω. Μοῦ διηγεῖτο γὰ κάτι στριγγλοπούλια ποῦ τὰ λένε Ἀρπυίνες καὶ σκούζουν ἀπαισία σὰν μωρὰ.

*

Ἐπλησιάζαμε νὰ μποῦμε στὸ λιμάνι τῶν Πατρῶν· εἶχα μεγάλη χαρὰ ποῦ κατώρθωσα νὰ πῶ μερικὰ πράγματα τῆς θρησκείας μου, ποῦ εἶδα πῶς εἶνε καὶ ἄλλου θρησκεία. Περισσότερη χαρὰ εἶχα ὅμως γιατί ἐλείσθηκα τελειωτικά ὅτι πραγματικῶς ὁ κ. Ζαΐμης εἶνε ὁ ἐκλεκτός μας. Ἐμεῖς οἱ νέοι ἔχουμε καὶ κάτι περιέργους ἐνθουσιασμούς πολλές φορές· ἔ, τί νὰ γίνῃ! Εἶχα ὅμως καὶ μιὰ λύπη... τί λύπη, θεέ μου, ποῦ ἐχωριζόμουν ἔτσι γλήγωρα καὶ δὲν πρόφταινα νὰ τὰ πῶ ὅλα νὰ ξεθυμάνω. Ὁ κ. πρόεδρος θὰ ἐφευγεν — ὅπως ἐφυγεν εὐθύς μ' ἓνα φορτηγὸ — γιὰ τὴ Μαδουρὴ τοῦ κ. Βαλαωρίτου, ὅπου θὰ ἐπερνοῦσε τὸ ἐπίλοιπο καλοκαίρι.

Καὶ θὰ εἶμαι γιὰ πολὺν καιρὸν ἀκόμη συγκινημένος μ' αὐτὴ τὴ γνωριμία· γιατί ἐμεῖς βλέπετε οἱ νέοι ποῦ ἐλοξοδρομήσαμε καὶ πάντα λοξοδρομοῦμε..... τὸ πληρώσαμ' αὐτὸ καὶ τὸ πληρώνουμε μὲ πολλὰ δάκρυα· κι' ἓνα μικρὸ τώρα γεγονός γιὰ ἄλλους, γιὰ μᾶς σημειώνει ἓναν σταθμὸν τῆς ζωῆς μας πρὸς τὸν ὁποῖον θὰ προσατενίζωμεν πάντοτε — ποῖος ξέρει — μὲ κάποιαν εὐγνωμοσύνην καὶ μὲ κάποιαν προσδοκίαν.

Σ. Σκίπης

Μ. ΓΚΟΡΚΥ

Ο ΣΥΝΤΡΟΦΟΣ ΜΟΥ

(Συνέχεια ἀπὸ τὴν σελ. 312).

Διὰ νὰ συντομεύσωμεν τὸν δρόμον ἀκολουθήσαμε ἓνα μονοπάτι ἐπάνω εἰς τὸ ὁποῖον ἐσύροντο μικρὰ κόκκινα φεῖδια, τὰ ὁποῖα συνεχιστρέφοντο ὑπὸ τοὺς πόδας μας. Δεξιὰ μας, εἰς τὸν ὀρίζοντα, μιὰ ἀλυσίδα συννέφων ἐλαμποκοπούσεν ὡσὰν ἀσῆμι εἰς τὸν ἥλιον· ἦσαν τὰ βουνὰ τοῦ Δαγκεστάν. Ἡ σιγή, ἡ ὁποία ἐβασίλευεν εἰς τὰ πέριξ, ἀπεκοίμιζε τὸ πνεῦμα καὶ ἐπροκάλει γλυκεῖς ρεμβασμούς. Εἰς τὸν οὐρανὸν ἐπροχωροῦσαν ἀργὰ ἀκολουθώντας μας σωροὶ μελανῶν συννέφων. Συγγεόμενοι ἐσκέπαζαν τὸν οὐρανὸν ὀπισθὲν μας, ἐνῶ ἐμπρὸς τὸ πᾶν ἦτο διαυγές, ἂν καὶ κομμάτια νεφῶν ἀπεσπῶντο καὶ ἐφευγαν ἀποτόμως πρὸς τὸ ἄπειρον προπορευόμενα ἡμῶν καὶ καλύπτοντα περισσότερο τὸν οὐρανὸν. Μακρὰν, ὁ κεραυνὸς ἐβροντοῦσε καὶ οἱ μανιώδεις κρότοι του ὄλονεν ἐπλησίαζαν. Χονδραὶ σταλαγματιαὶ βροχῆς ἤρχισαν νὰ πίπτουν καὶ νὰ κτυποῦν τὴν χλόην. Καὶ ἡ χλόη ἀνέδιδεν ἓνα μεταλλικὸν ἦχον.

Δὲν εἶχαμεν ποῦ νὰ προσυλαχθῶμεν. Ὅλα ἐσκοτείνιασαν καὶ ὁ θόρυβος τῆς χλόης, ἂν καὶ ἰσχυρότερος, ἐγίνετο ὡσὰν φοβισμένος. Ἐκρηξίς κεραυνοῦ ἀντήχησε, καὶ τὰ σύννεφα ἐφρικίασαν καταληφθέντα ἀπὸ τὴν οὐρανίαν φωτιά. Κατόπιν ὅλα παλιν ἐσκοτείνιασαν καὶ ἡ ἀσημένια ἀλυσίδα τῶν βουνῶν ἐχάθη εἰς τὸ σκότος. Ραγδαία βροχὴ κατέπεσεν εἰς χειμάρρους καὶ ὁ ἓνας μετὰ τὸν ἄλλον οἱ κεραυνοὶ, ἤρχισαν νὰ ζεσποῦν φοβεροὶ εἰς τὴν ἐξημωμένην στέππαν. Ἡ χλόη, λυγισμένη ἀπὸ τὸν ἄνεμον καὶ τὴν βροχήν, ἐγειρεν εἰς τὴν γῆν ἀναδίδουσα ἓναν ἀσθενῆ ἦχον. Ὅλα ἔτρεμαν καὶ ἐκινεῦντο. Αἱ ἐκτυφλωτικαὶ ἀστραπαὶ ἐξέσκιζαν τὰ σύννεφα... Εἰς τὴν κυανῆν των λάμψιν ἐξεχωρίζετο μακρὰν ἡ ἀλυσίδα τῶν βουνῶν λαμποκοπούσα ἀπὸ φῶτα κυανᾶ, ἀργυρόχρους καὶ ψυχρά· καὶ ὅταν αἱ ἀστραπαὶ ἐσθύνοντο, ἐξηφανίζετο ὡσὰν νὰ ἐβυθίζετο εἰς ἓνα μελανὸν βάραθρον. Τὸ πᾶν ἐκροτοῦσε, ἐφρικία, ἀπεδίωκε τοὺς ἦχους καὶ τοὺς ἐπροκάλει καὶ πάλιν. Θὰ ἐνόμιζε κανεὶς, ὅτι ὁ οὐρανὸς ζοφερός καὶ ὀργισμένος ἐξήγνιζε διὰ τοῦ πυρός τὴν γῆν ἀπὸ κάθε ρῦπον καὶ ὅτι ἡ γῆ ἔτρεμεν ἀπὸ φόβον ἐνώπιον τῆς ὀργῆς αὐτῆς.

Ὁ Σάρκο ἔτρεμε καὶ οὐρλιαζε σὰν παρκαλισμένος σκυλί. Καὶ ἐγὼ ἠσθανόμην εὐθυμον τὸν ἑαυτὸν μου, ἀνυψωμένον ἐπάνω ἀπὸ τὰ καθημερινὰ πράγματα, ἐνῶ ἀπεθαύμαζα αὐτὴν τὴν ἰσχυρὰν καὶ πένθιμον εἰκόνα τῆς καταιγίδος εἰς τὴν στέππαν. Τὸ θαυμάσιον χάος μ' ἐσύρε καὶ μοῦ ἐγέννη μίαν ἥρωικὴν διαθέσιν, ἡ ὁποία μετέφερε τὴν ψυχὴν μου εἰς μίαν φοβερὰν καὶ ἀγρίαν ἁρμονίαν.

Καὶ μοῦ ἐγεννήθη ἡ ἐπιθυμία νὰ λάβω κι' ἐγὼ μέρος, νὰ ἐκφράσω μὲ κάποιον τρόπον τὸ συναίσθημά μου ξεχειλίζον ἀπὸ ἐνθουσιασμόν διὰ τὴν μυστηριώδη αὐτὴν δύναμιν, ἡ ὁποία ἐνικοῦσε τὸ σκότος καὶ τὰ σύννεφα. Ἡ κυανῆ φλόγα, ἡ ὁποία ἐπυράκτωνε τὸν οὐρανὸν ἐφαίνετο ὡσάν νὰ ἔκαιε καὶ εἰς τὰ στήθη μου· ἀλλὰ, πῶς ἠδυνάμην νὰ ἐκφράσω τὴν ταραχὴν μου καὶ τὴν ἔκστασίν μου πρὸ τῆς μεγαλοπρεποῦς αὐτῆς εἰκόνας τῆς φύσεως;...

Ἦρχισα νὰ τραγουδῶ — ὑψηλά, μὲ ὄλην μου τὴν δύναμιν. Ὁ κερυνὸς ἐκροτοῦσε, αἱ ἀστραπαὶ ἔλαμπον, ἡ χλόη ἐθορύβει καὶ ἐγὼ ἐτραγουδοῦσα, καὶ ἠσθανόμουν τὸν ἑαυτόν μου τελείως ἀρμονισμένον μὲ ὅλους αὐτοὺς τοὺς ἤχους. Εὐρίσκόμουν ἐν ἑκστάσει· συναίσθημα συγγνωστόν, καθόσον δὲν ἀνησυχοῦσα κανένα παρὰ μόνον τὸν ἑαυτόν μου. Εἶχα ὄλην τὴν ἐπιθυμίαν νὰ περικλείσω μέσα μου τὴν ζωντανὴν καὶ ἰσχυρὰν αὐτὴν ὠραιότητα, τὴν δύναμιν αὐτὴν, ἡ ὁποία ἐζέχυνετο εἰς τὴν στέππαν, νὰ αἰσθανθῶ τὸν ἑαυτόν μου πλησιέστερα πρὸς αὐτήν... Ἡ θύελλα εἰς τὴν θάλασσαν καὶ ἡ καταιγὶς εἰς τὴν στέππαν! Δὲν ἐγνώρισα τίποτε θαυμασιώτερον ἐν τῇ φύσει.

Ἐφώναζα λοιπὸν τελείως βεβαιωμένος, ὅτι δὲν ἐνωχλοῦσα ἔτσι κανένα καὶ ὅτι δὲν ἐξηνάγκαζα κανένα νὰ μὲ κρίνῃ. Ὅταν, ἔξαφνα, κάποιος μ' ἐπίασε δυνατὰ ἀπὸ τὰ πόδια καὶ ἔπεσα καθιστὸς μέσα εἰς ἓνα ἔλος. Ὁ Σάρκο μ' ἐκύτταζε κατὰ πρόσωπον μὲ σοβαρὰ καὶ ὠργισμένα μάτια.

— Τρελλαθῆκες; Ὅχι; Τότε, σώπαινε! Μὴ φωνάζῃς! Θὰ σοῦ βγάλω τὸ λαρύγγι! καταλαβαίνεις;

Ἐξέπλάγην καὶ τὸν ἐρώτησα πρῶτα εἰς τί τὸν ἐπέιραξα.

— Μὲ τρομάζεις! Καταλαβαίνεις; Ὁ κερυνὸς βροντᾷ, ὁ Θεὸς μιλάει, — καὶ σὺ φωνάζεις... Τί φαντάζεσαι γιὰ τὸν ἑαυτό σου;

Τοῦ ἀπήντησα ὅτι εἶχα τὸ δικαίωμα νὰ τραγουδήσω, ἂν ἤθελα, ὅπως καὶ αὐτός.

— Κι' ἐγὼ, δὲν θέλω! ἀπήντησε κατηγορηματικῶς.

— Μὴν τραγουδῆς, τοῦ εἶπα.

— Καὶ σὺ ἀκόμα μὴν τραγουδῆς! μοῦ ἀπήντησεν αὐστηρῶς ὁ Σάρκο.

— Μὰ, προτιμῶ νὰ τραγουδῶ...

— Ἄκουσε, τί φαντάζεσαι; ἠρώτησεν ὁ Σάρκο μὲ ὀργήν. Ποιὸς εἶσαι λοιπόν; Ἐχεις κανένα σπῆτι; ἔχεις μητέρα; πατέρα; Ἐχεις συγγενεῖς; χρήματα; Τί εἶσαι, ἐδῶ κάτου; Θαρρεῖς πῶς εἶσαι ἄνθρωπος; Ἐγὼ εἶμαι ἓνας ἄνθρωπος! Ἐγὼ εἶμαι ὅλα τὰ πάντα! — Ἐκτύπησε τὸ στήθος του. — Εἶμαι ἓνας πρίγκηπας!... Καὶ σὺ... σὺ, δὲν εἶσαι τίποτα. Δὲν ἔχεις τίποτα δικό σου! Λές: «εἶμαι αὐτό!» καὶ ποιὸς μπορεῖ νὰ τὸ ξέρῃ; Καὶ μένα μὲ ξέρουν ἔστω Κουταῖς, ἔστω Τυφλίδα. Καταλαβαίνεις! Μὴ μοῦ πηγαίνῃς κόντρα. Μοῦ χρησιμεύεις, θὰ μείνῃς εὐχαριστημένος! Θὰ σὲ πληρώσω δέκα φορές! Τί κάνεις γιὰ μένα; Δὲν θὰ μπορούσες νὰ κάμῃς καὶ ἀλλοιώτικα· σὺ ὁ ἴδιος λές πῶς ὁ Θεὸς ἐπαράγγειλε νὰ δουλεύωμε χωρὶς πληρωμὴ!

Καὶ ἐγὼ θὰ σὲ ξεπληρώσω! Γιατὶ μὲ τυραννάς; μὲ τρομάζεις; Θὰ ἤθελες νὰ εἶμαι σάν κι' ἐσένα; Αὐτὸ δὲν εἶνε καλό! Δὲν πρέπει νὰ μὲ κάνῃς ἴσια κι' ἴσια μὲ σένα! Αἶ! Αἶ! Πούφ! ἔστω ὀργή!...

Ὁμιλοῦσε, ξερομακσοῦσε, ἐξεφυσοῦσε, ἀνεστέναζε. Τὸν ἐκύτταζα κατὰ πρόσωπον μὲ ἀνοιχτὸ ἀπὸ τὴν ἐκπληξὶ στόμα. Ἐξέχυνε ἀπλήστως τὸ μέγεθος τῆς περιφρονησεως, μνησικακίας καὶ δυσαρεσκείας ποῦ εἶχαν σωρικισθῆ μέσα του κατὰ τὴν διάρκειαν τοῦ ταξιδίου μας. Διὰ νὰ ἐκφράζεται σαφέστερα μοῦ ἔβαζε τὸ δάκτυλο εἰς τὸ στήθος, μ' ἐκουνοῦσεν ἀπὸ τὸν ὦμον, καὶ εἰς τὰ πλέον ἐνδιαφέροντα μέρη τοῦ λόγου του, μοῦ ἐρρίχνετο κατ' ἐπάνω μου μὲ ὄλον του τὸν ὄγκον. Ἡ βροχὴ μὰς ἐπότιζε, ὁ κερυνὸς ἐκροτοῦσεν ἀκατάπαυστα ἐπάνω-θὲν μας, καὶ ὁ Σάρκο, διὰ νὰ τὸν ἀκούω, ἐξεφώνιζε μὲ ὄλη του τὴ δύναμι.

Τὸ κωμικοτραγικὸν τῆς θέσεώς μου μοῦ ἐξετυλίχθη ὀλοφάνερρον καὶ μ' ἔκαμε νὰ ξεκαρδισθῶ ἔστω γέλοια.

Ὁ Σάρκο ἔφτυσε καὶ μοῦ ἐγύρισε τίς πλάτες.

(Ἐπεται τὸ τέλος)

M. Γκόρκυ

ΑΠΟ ΤΑ ΠΑΡΑΜΥΘΙΑ ΤΟΥ HOFFMANN

ΤΟ ΤΡΑΓΟΥΔΙ ΤΗΣ ΑΝΤΩΝΙΑΣ

(Συνέχεια καὶ τέλος)

Κεῖνη τῇ στιγμῇ στρίβοντας τὸ δρόμο εἶδα ἀληθινὰ ἀποκάτω στὸ κοιμητήρι, πούχωναν ἓνα λάκκο. Ἡ καρδιά μου ράγισε. Νόμισα πῶς ἔθαβαν μέσα μιὰ ζωὴ γεμάτη εὐτυχία κι' ἐλπίδες. Πρὶν φτάσω στὴν πόλη, βρῆκα τὸν καθηγητὴ Μ... κρατῶντας τὸ μπράτσο τῆς ἀνεψιάς του· ἐγύριζαν κι' οἱ δύο ἀπ' αὐτὴ τὴν κηδεῖα. Πέρασαν μπροστάθενέ μου χωρὶς νὰ μὲ καταλάβουν. Τὸ κορίτσι ἔκλαιε.

Δὲ μπόρεσα νὰ κρατήσω τὴν ἀνυπομονησιά μου. Ἄντις νὰ μπῶ στὴν πόλη, ἔστειλα τὸν ὑπερέτῃ μου μὲ τὸ μπαῦλο σ' ἓνα γνωστὸ μου ξενοδοχεῖο κι' ὕστερα ἔτρεξα πετῶντας στὸ σπῆτι τοῦ Κρέσπελ. Ἄνοιγοντας τὰ κάγκελα τοῦ κήπου, εἶδα, κάτου ἀπὸ μιὰ σειρὰ ἀπὸ φινουριές τὸ σύβουλο ἀνάμεσ' ἀπὸ δυὸ μαυροντυμένους ποῦ τὸν ἐδηγοῦσαν ἀπελπισμένον καὶ λυώνοντας στὰ κλάματα. Φοροῦσε τὸ παλιὸ του γκιρὶ φόρεμα, πούκοψ' ὁ ἴδιος, ἀπάνω σ' ἓνα λιγάκι περιέργου σχέδιο. Καμμιὰ ἄλλη ἀλλαγὴ δὲν ἔβλεπες

στο πρόσωπό του, ἐξὸν ἀπόνα κρέπι μακρὸ ποῦ κρέμονταν ἀπ' τὸ τριγωνικό του καπέλλο. Ἦταν ζωσμένος με μαύρη ζώνη, ἔπυ ἀντίς γιὰ σπαθὶ κρέμονταν ἓνα δοξάρι. Ἐφριζα σὲ τέτοιο θέαμα.

— Τρελλάθηκε, συλλογίστηκε.

Οἱ ἄνθρωποι ποῦ τὸν συντρόφευαν σταμάτησαν μπρὸς στὴν πόρτα του, ὅπου ὁ Κρέσπελ τοὺς φίλησε γελῶντας με τραχὺν τρόπο. Σὰν ἀλάργεψαν ἐκεῖνοι, τότες ἡ ματιὰ του ἔπεσ' ἐπάνω μου.

— Καλῶς ὄρισες, κύριε φοιτητή. Σεῖς θὰ με καταλάβετε, ἐσεῖς!... Καί, σέρνοντάς μ' ἀπὸ τὸ χέρι, μ' ὠδήγησε στὸ γραφεῖό του, ποῦχε ταχτοποιημένα τὰ βιολιά. Ἐνα πλατὺ μαῦρο κρέπι τὰ σκέπαζε. Τὸ βιολί ὡστόσο τ' ἄγνωστου τεχνίτη ἔλειπε. Ἐνα στεφάνι ἀπὸ κυπαρίσσι ἦταν στὴ θέση του....

Κατάλαβα ἔλα.

— Ἀντωνία! Ἀντωνία! ἔκραξα ἀλλόφρονα.

Ὁ Κρέσπελ ὡστόσο στέκονταν μπρὸς μου με σταυρωμένα τὰ χέρια καὶ τὴ ματιὰ στηλή.

— Σὰν ἔσθυσε, ἄρχισε με φωνή, ποῦ τοῦ κάκου πολемоῦσε νὰ κρύψη τὴ συγκίνηση, ἡ ψυχὴ κείνου τοῦ βιολιστοῦ καθὼς ἔσπαζε, ἔβγαλ' ἓνα θλιβερὸ παράπονο καὶ τὸ τραπέζι τῆς μουσικῆς καταραγίστηκε. Αὐτὸ τὸ παλιὸ ὄργανο, π' ἀγαποῦσε, δὲ μπορούσε νὰ ζήσει μετὰ. Ἐτσι τὴ θάψα κοντὰ τῆς στὸ φέρετρο.

Στὰ λόγια αὐτὰ ὁ σύβουλος ἀλλάξ' ἔψη. Ἀρχισε νὰ τραγουδῆ με βραχνὴ καὶ ραγισμένη φωνὴ ἓνα κωμικό τραγοῦδι· κι' ἦταν τρομερὸ νὰν τὸν βλέπη κανεὶς νὰ πηδᾷ με τόνα πόδι ἐλόγυρα στὴν κάμαρα, ἐνῶ τ' ἀνεμιζούμενο κρέπι τοῦ καπέλλου του, ψαύοντας ἔλα τὰ βιολιά, μοῦ χάιδευε, ὄχι καὶ τόσο ἀλαφρά, τὸ πρόσωπό μου. Μιὰ δυνατὴ φωνὴ μοῦ ἐξέφυγε· σταμάτησεν ἀμέσως.

— Μικρέ, μικρέ, γιατί σκούζεις; Εἶδες τὸν ἄγγελο τοῦ θανάτου; Πάντα πᾶει μπροστὰ ἀπ' τὴν κηδεῖα....

Ἦστερα, σταματώντας στὴ μέση τῆς κάμαρας καὶ ὑψώνοντας με τὰ δύο του χέρια πάνω ἀπὸ τὸ κεφάλι του τὸ δοξάρι πούσερνε στὴ μέση του, τὴσπασεν ἄγρια, πετώντας μακριὰ τὰ κομμάτια...

— Ἀ! ἔκραξε. Τώρα εἶμαι ἐλεύτερος, ἐλεύτερος, ἐλεύτερος! Δὲ θὰ ξαναφκιάσω πειὰ βιολιά! ὄχι! ὄχι πειὰ βιολιά! ποτέ, ποτέ!

Ὁ κακομοῖρης Κρέσπελ οὔρλιαζε αὐτὰ τὰ λόγια σὲ μιὰ σνάλα σατανικῆς μουσικῆς, ξαναρχίζοντας τὸ βᾶδισμά του με τόνα πόδι ἐλόγυρα στὴν κάμαρα. Χιονισμένος ἀπὸ τρομάρα, θέλησα νὰ φύγω. Με σταμάτησε με μιὰ νευρική κίνηση τοῦ χεριοῦ του.

— Μεῖνε κύριε φοιτητή, μὴν πέρνης τὰ νευρικά μου γιὰ τρέλλα. Ὁλ' αὐτὰ δὲ μπορούν νὰ λείψουν γιατί, ἐδῶ καὶ λίγες μέρες, παράγγειλα μιὰ ρόμπα τέτοια, ποῦ νὰ μοιάζω με τὴ Μοῖρα ἢ τὸ Θεό!...

Ὁ δυστυχισμένος μοῦπε ἀκόμα μύρια τέτοια παράδοξα, ὡς που κατα-

κομμένος ἀπὸ τὸν ἐρεθισμό του, ἔπεσε νεκρὸς σχεδόν. Ἡ γρηῃ οἰκονόμος ἐπρόστρεξε στὲς φωνές μου καὶ — τὸν ἄφησα στὴν ἀγκαλιὰ τῆς.

Ὅταν ξανάειδα τὸν καθηγητὴ Μ... τοῦ ὑποστήριξα, πῶς ὁ σύβουλος Κρέσπελ ἦταν ζουρλός.

— Ἐλπίζω τὸ ἐναντίο, μ' ἀποκρίθηκε. Ἡ φλόγωση τοῦ κεφαλιοῦ του ποῦ θάκαιγε τὸ μυαλὸ κανενὸς ἄλλου ἀθρώπου, ξεθυμαίνει· στὸ φίλο μας με τίς πράξεις. Ἡ ταραχὴ του, δαμάζοντας τὸν ἐρεθισμό τῶν νεύρων του, θὰν τὸν σώση. Ὁ ξαφνικὸς θάνατος τῆς Ἀντωνίας τὸν ἐκεραύνωσε, μὰ ἀφήστε νὰ περάση μιὰ μέρα καὶ βάζω στοιχίμα, πῶς μονάχος του θὰ ξαναποχτήσει τις συνήθειές του καὶ τὴν πρώτη του ζωὴ.

Ὁ καθηγητὴς τοῦχε μαντέψει. Τὴν ἄλλη μέρα, ὁ Κρέσπελ ἦταν γαλήνιος, μονάχα ἔλεε καὶ ξανάειε πῶς δὲ θὰ ξαναφκιάση βιολιά, πῶς δὲ θὰ ξαναγγιάξῃ βιολιά στὴ ζωὴ του ἔλα.

Ὁλ' αὐτὰ ὡστόσο δὲν ἔρριχναν κανένα φῶς στὸ μυστήριό ποῦ σκέπαζε τίς σκέψεις τῆς Ἀντωνίας καὶ τοῦ σύβουλου Κρέσπελ. Κι' ὅσο περσότερο τὸ συλλογίζομουν αὐτό, τόσο περσότερο κάτι τι, χωρὶς νὰ θελω, μούλεγ' ἀδιάκοπα, πῶς μετὰξὺ τῶν δύο αὐτῶν προσώπων κάτι μισαρὸ ὑπαρχε. Ἡ Ἀντωνία μοῦ παρουσιάζονταν πάντα στὰ ὄνειράτά μου σὰ ὄμμα. Δὲ θέλησα ν' ἀφήσω τὸ Χ... χωρὶς νὰ πιτύχω μιὰ ἐξήγηση, ποῦ ἴσως θὰ ξεφανέρωνε κανένα κακουργήμα. Κι' ἀπὸ ὦρα σ' ὦρα ἄναβεν ἡ ἰδέα αὐτὴ περσότερο στὸ κεφάλι μου. Ἐτρεξα στὸ γραφεῖο τοῦ συβούλου σὰν κεραυνός. Τὸν βρῆκα γαλήνιο καὶ χαμογελῶντας ὡς ἄθῳ. Καθισμένος μπρὸς σ' ἓνα τραπέζι, γύριζε στὰ χέρια του κάτι παιγνίδια γιὰ παιδιὰ.

— Ἐλεεινὲ ἄνθρωπε, ἔκραξα, πῶς μπορεῖς νάχῃς μιὰ στιγμή ἡσυχία μέσα σου, ἐνῶ ἡ συνειδησὴ σου θὰ σοῦ δαγκάη τὴν καρδιά· σὰ φεῖδι;

Ὁ σύβουλος στηλῶσε τὰ μάτια του πάνω μου σαττισμένος καὶ πιθῶνοντας δίπλα του τὸ σκεπάρνι ποῦ κρατοῦσε στὰ χέρια:

— Τί λές, καλέ μου; λάβε τὸν κόπο νὰ καθήσης.

Τέτοια ἀπάθεια με ὀύμωνε περσότερο καὶ γιὰ τοῦτο τὸν ὠνόμαζα δυνατὰ δολοφόνου τῆς Ἀντωνίας, κάνοντας ὄρκο, πῶς θὰ ἐνεργοῦσα μιὰ ἀνάκρισι γιὰ τίς αἰτίες τέτοιου φόνου — βάνοντας κάτω μάλιστα ἔλα τὴν ἰκανότητά μου ὡς δικηγόρος. Ὁ ἐρεθισμός μου λίγο λίγο ξεσπούσε σὲ μιὰ λογοπλημμύρα. Κι' ὅταν τέλειωσα, ἀκόμα καὶ τότες, ὁ σύβουλος με κοιτοῦσε με τὴν ἴδιαν ἀπάθεια.

— Παλληκάρι ἀνέμουαλο, μοῦπε τότες με φωνή, ποῦ ἡ ἥρεμη σοβαρότη μ' ἔκανε νὰ τὸ χάσω, παλληκάρι μου, με τί δικαίωμα θέλεις ν' ἀνοίξης τὸ κρυφὸ ζωῆς, ποῦ καμμιά ποτὲ σχέση με σὲ δὲν εἶχε; Ἡ Ἀντωνία πᾶει πειὰ.... Τὰ ρέστα τί σὲ νοιάζουν;

Καὶ μέσα στὸ βυθὸ κείνης τῆς γαλήνης τῆς ψυχῆς τοῦ Κρέσπελ ἓνας πόνος μεγάλος φώλιαζε. Ἐνοιωσα πῶς φέρτηκα ὡς τρελλός. Ζητώντάς του συχῶρεσι τὸν παρεκάλεσα σύγκαιρα νὰ μοῦ ἱστορήσῃ τίποτα ἀπὸ τὴ ζωὴ

τ' ἀγγέλου ποῦ θρηνοῦσα. Μὲ πῆρε τότες ἀπὸ τὸ χέρι, μὲ τράβηξε στὸ μπαλκόνι καὶ ρίχνοντας στὸ περιβόλι τὴ ματιὰ, μοῦ δηγήθηκε μιὰ ἱστορία, ποῦ τὸ θυμητικό μου μονάχα ὄτ' εἶχε σχέση μετ' τὴν Ἀντωνία ἐπροφύλαξε.

Ὁ σύβουλος Κρέσπελ, στὴ νειότη του, εἶχε μανία ν' ἀποχτᾶ μὲ κάθε θυσία, τὰ βιολιά τῶν παλιῶν τεχνίτων. Οἱ ἀναζητήσες του τὸν ἔφεραν στὴν Ἰταλία, στὴ Βενετία, ὅπου ἄκουσε στὸ θέατρο τοῦ San-Benedetto, τὴν περίφημη τραγουδίστρα Angela***, ποῦ ἡ ὠμορφάδα της καὶ τὸ ταλέντο της τοῦ μάγεψαν τὴν ψυχὴν. Ἐνας κρυφὸς γάμος τοὺς ἔνωσε. Μὰ ἡ ὠμορφὴ βιρτονόζα, ἄγγελος στὸ θέατρο, ἦταν σωστὸς διάβολος στὸ σπίτι. Ὁ Κρέσπελ, σὰ χόρτασε ἀπὸ σκηνὲς καὶ μαλώματα, ἀποφάσισε νὰ ξεφύγῃ στὴν ἐξοχὴ, ὅπου παρηγοριῶνταν ὅπως μποροῦσε μ' ἓνα περίφημο βιολί τῆς Κρεμώνας. Μὰ ἡ signora ποῦταν ζηλιάρα ὅσο κι' Ἰταλίδα καθαρᾶιμη, τὸν βασάνιζε σκληρὰ ὡς καὶ στὴν ἐρημιὰ του. Ἐνα πρωὶ καλοκαιρνό, μπαίνει στὸ σαλόνι, ὅπου ὁ Κρέσπελ ἐπροβάριζε κάθε λογῆς κομμάτια. Γέρνει τ' ὠμορφὸ κεφάλι της στοῦ ἄντρα της τὸν ὤμο, κοιτώντάς τον μὲ μάτια ὄλο ἔρωτα. Ὁ σύβουλος, ταξιθεύοντας σὲ κόσμους ἰδανικοὺς ἔπαιζε τὸ δοξάρι τέτοια θέρμη, ποῦ, χωρὶς νὰν τὸ θέλῃ, ξέγδαρε λιγάκι, τὸ μεταξένιο τῆς Angela λαιμό.

— Bestia tedesca! Κράζει κείνη ἀναπηδῶντας μανιασμένη κι' ἀρπάζοντας τὸ βιολί τῆς Κρεμώνας μὲ θυμὸ, τὸ κατασακίζει χτυπώντας το πάνω στὸ μαρμαρένιο τραπέζι. Ὁ σύβουλος ἔμεινε μαρμαρωμένος· ὕστερα μιὰ νευρική κίνηση, ἀπὸ κείνες ποῦ δὲν περιγράφονται τάραξε τὸ κορμί του ὄλο. Πέταξ' ἀπὸ τὸ παράθυρο τοῦ ἴδιου του σπιτιοῦ τὴν ὠμορφὴ τραγουδίστρα καὶ — τώσκασε γιὰ τὴ Γερμανία.

Στὸ δρόμον ὡστόσο, θυμούμενος τὴν ἀκλόκοτη πράξη του ἔνοιωσε — μέλο ποῦ καθόλου δὲν ἦταν προμελετημένη, νὰ τὸν καίῃ ἡ συνειδησὴ του τρομερὰ καὶ μάλιστα στὴ σκέψη πῶς ἡ signora τὸν χείδεψε μὲ τὴ γλυκειὰν ἐλπίδα, ποῦ θὰ γίνονταν σὲ λιγάκι πατέρας.

Τώρα φαντάζεστε τὴ σαστισμάρα του, ὅταν, σὲ ὀχτῶ μῆνες, ἔλαβε, στὴν καρδιὰ τῆς Γερμανίας ποῦ βρίσκονταν, μιὰ τρυφερώτατη γραφὴ ὅπου τοῦ γραφεν ἡ ἀγαπημένη του γυναῖκα — μὴν κάνοντας οὔτε λόγο, ἐννοεῖται, γιὰ τὴ σκηνὴ τῆς βίλλας, πῶς γέννησε κορίτσι καὶ τὸν προσκαλοῦσε στὴ Βενετία χωρὶς ἀναβολή.

Ὁ Κρέσπελ πάλι, ἀπ' τὸ φόβο καμμιᾶς παγίδας, ζήτησε πληροφορίες. Ἐμαθε λοιπόν, πῶς ἡ ὠραία Ἰταλίδα πέφτοντας σὲ μιὰν ἀνθισμένη βραγιὰ δὲ χτύπησε καθόλου καὶ πῶς τὸ μένο ἀποτελέσμα, ποῦ ἔφερε σι' ἀηδόνι ἓνα τέτοιο πέταμα ἦταν νὰ τ' ἀλλάξῃ τὸ χαρακτήρα.

Πᾶνε περὶ οἱ παραξενιές καὶ τὰ μαλώματα. Φαίνεται πῶς αὐτὸ τὸ γιὰ τρικὸ τοῦ ἄντρα της ἐνέργησε καλά. Ὁ σύβουλος τέσο συγκινηθῆκε μαθαίνοντας αὐτά, ποῦ διάταξε στὸ φτερό νὰ ζέψουν τάλογα στὴν μπερλίνα του. Μὰ, σὰν κάθησε μέσα σι' ἀμάξι, δεύτερη σκέψη τοῦ πέρασε ἀπ' τὸ κεφάλι.

— Διάολε! εἶπε μέσα του, ἂν ἡ γυναῖκα δὲ γιαιτρεύτηκε ριζικὰ πρέπει: τάχα νὰ τὴν ξαναπετάξω ἀπὸ τὸ παράθυρο;
Ἴδου ἡ ἀπορία!

(Ἐπεταί τὸ τέλος)

Μετάφρασις Δ. Δ.

ΠΟΙΗΜΑΤΑ

ΘΡΟΗΣΜΑΤΑ

I

Καὶ μὲ ξαφνιάζεις κάποτε κι' ὄλο σὰν κάτι ἀκοῦς,
Μὰ οὔτε Βορριά εἶνε ξέσυρμα, μήτε καὶ δέντρου θροῦς·
Στὸ φτωχικὸ ὄριοσπίτι μας κυράδες περπατᾶνε
Ἡ Καλλοσύνη κι' ἡ Χαρὰ κι' ἀέρινες τριγυρνᾶνε
Σὲ μιὰν ἀπ' ἄλλη κάμαρῃ στήνουν χρυσαργαλειούς,
Μῆτε Ἐωθιοῦ εἶνε πάτημα, μήτε καὶ δέντρου θροῦς.

II

Ἄκολουθῶ τὰ πέταμα τοῦ ἁγίου χελιδονιοῦ,
Ἄνεμος αὐγουστιάτικος μᾶς σέρνει κάπου ἀλλοῦ.
Ἐκεῖ ποῦ πάει τὴν Ἄνοιξι θενάβρη ἐκεῖνο πάλι,
Ἐκεῖ ποῦ πάω Φθινόπωρο διπλὸ κι' ἔρμιὰ μεγάλη.
Φθινόπωρο μὲς στὴ μικρὴ καρδοῦλα σου θ' ἀφίσω
Κι' ἐγὼ τὴν Ἄνοιξι θὰ βρῶ σὰν θὰ γυρίσω πίσω.

III

Ἀπόψε τὸ καράβι μας σὲ γιαλοὺς δυὸ ἀρμενίζει
Μὲς στὸν γνωστὸν καὶ σὲ ἀπὸ φῶς ἄλλον, ὅπου σκορπίζει
Τ' ἄνδρὸ φεγγάρι ἀκοίμπτον ἀπὸ τὸν οὐρανὸ
Καὶ μὲ τῆς γῆς ἐνώνεται τὸν ἥσυχον γιαλό·
Ἀπόψε τὸ καράβι μας δρομίζοντας — ποιοὺς ξέρει —
Ἄν δὲν ἀράξῃ ἀπάντεχα σὲ ἅγια ὑπερκόσμια μέρη!

IV

Μὲ τὸ φεγγάρι συντροφιά ἀρμενίζουμε ὁλοῖσα
Κι' εἶνε στὶς χάρες ἢ βραδιά στὶς ὠμορφιές περίσσα.
Σὰν ξημερώση, σὰν ἡ Αὐγὴ προβάλλῃ καὶ σκορπίσῃ
Τὸ πρῶτο φῶς ὁ ἀντίπαλος ὁ Ἥλιος μὲς στὴ Χτίσι,
Δὲ θάχω πιά τοῦ φεγγαριοῦ τὴ μάγια συντροφιά
Καὶ σβύνοντας ἀφίνει με μόνον στὴν ξενιτιά.

V

Τ' ἀδέρφια μου τὰ σύννεφα μ' ἀρνήθηκαν κι' αὐτὰ
Καὶ κάποιον ἄλλο ἀγάπησαν ἀντὶς γιὰ μὲ Βορριά.
Ὅλοι σὰν ξένο μὲ θωροῦν ἀδέρφια καὶ δικοὶ μου
Τὰ λούλουδα καὶ τὰ πουλιά κι' ἡ ἀγαπητικὴ μου,
Ἔρμιο καὶ μόνον μ' ἄφισε στὸ διάβα αὐτοῦ τοῦ κόσμου
Ἄκόμα κι' ὁ ἑαυτός μου.

Αὔγ. - Σεπτ. 1904.

Σ. Σκέπη

ΤΡΑΓΟΥΔΙ ΤΟΥ ΝΟΥ ΚΑΙ ΤΩΝ ΜΑΤΙΩΝ

«Ὁ φῶς, τὰ μάτια μου ποθεῖς κ' ἐγὼ τὸν ἑαυτό μου
Ποθῶ στὸ μέγα φάντασμα ποὺ βλέπω στὸ βυθὸ σου·
καὶ ἀκολουθῶς μερόνυχτα τὸ δρόμο τὸ δικό μου·
Ὁ Ἰσκιος ποὺ ἀπλώνω, σὲ βροθᾶ στὸ μέγα μυστικὸ σου»

Στοὺς κάμπους τοὺς Ἀρκαδικούς, ὁ νοῦς μου βλέπει τώρα.
Μ' αἶμα τὰ ρόδα ἐπότισαν· ὦ ἀτρόμητη ζωὴ,
Καὶ τί δὲν κρυφοτραγουδάει, τί δὲ μετράει τὴν ὥρα,
Τί δὲ ρουφᾶει στερνὴ φορὰ τὴν κάθε ἀναπνοή;

Στοὺς κάμπους τοὺς Ἀρκαδικούς, τὰ ποιμνία βλέπω πέρα.
Τὰ κριάρια χρυσοκέρατα παλεύουνε μὲ ὄρμη
Τοῦ πόθου. Ὁ ἥλιος χύνεται στὸν τρίσβαθον αἰθέρα·
Τὴ χάρη του σὲ ποιὰ μεριά ν' ἀπλώσῃ τὸ κορμί;

Τὴν πανοπλία τὴ βαρυὰν ἐγκρέμισα τοῦ ἀγέρα·
Τὸν πέπλο του τὸν ἔσυρα, δὲ μοῦ ἦτανε κρυφός,
Τὸν ἔσκισαν τὰ χέρια μου κ' ἔφεξε μιὰν ἡμέρα
Μιά μέρα μὲ περσότερο, σὰν τῶν ματιῶν μου φῶς!

Ἄγγελος Σικελιανός

ΔΗΜΟΣΘΕΝΟΥΣ Ν. ΒΟΥΤΥΡΑ

Ο ΚΑΜΠΟΥΡΗΣ

(Συνέχεια ἀπὸ τὴν σελ. 307.)

Ὁ Πέτρος πῆγε στῆς Φιφῆς τὸ σπῆτι γιὰ τὸ μάθημα. Στὴ σκάλα
ἓνας ἀξιωματικὸς κατέβαινε ἔχοντας ἀκόμη ἓνα χαμόγελο στὰ χεῖλη, τὸ
ὅποιο ἄμα τὸν εἶδε προσπάθησε νὰ τὸ μαζέψῃ. Τὰ μουστάκια του στεκόν-
τουσαν σὰν δόντια καθούρου σφυρωτοῦ. Ἐπάνω εἶδα τὴν μητέρα τῆς Φιφῆς
νὰ μπαίνει στὸ δωμάτιο. Στράφηκε στὸ βῆμα του, τὸν εἶδε καὶ κίνησε λίγο
τὸ κεφάλι στὸν γεμᾶτο σεβασμὸ χαιρετισμὸ του. Ἀπὸ μιὰ πόρτα ἐπρόβαλε
ἓνα κεφάλι μελαχρινὸ μὲ δυὸ μάγουλα, ποῦ εἶχαν χρῶμα ξεροψημένου
ψωμιοῦ.

Μπῆκε στὴ σάλα καὶ ἔμεινε γιὰ λίγο μόνος. Στὴ μνήμη του ἔμεινε
ἡ μορφή τοῦ ἀξιωματικοῦ καὶ τῆς μητέρας τῆς Φιφῆς.

Μιά κορδέλα, ποῦ εἶχε στὸ λαιμὸ κόκκινη φαίνεταν καὶ αὐτὴ. Ὁ Πέ-
τρος αἰσθάνθηκε τὸ νοῦ του νὰ σκαλίζῃ ἓνα πρᾶγμα, ποῦ φαίνεταν ὅτι δὲν
ἦτο τίποτα, ἢ κάτι σκοτεινὸ καὶ ἀπ' τὸ πρᾶγμα αὐτὸ κάτι ἰδέες θαμπές
ἄρχισαν νὰ βγαίνουν. Θέλησε νὰ τὸ διώξῃ αὐτὸ ἀλλὰ ἄλλη σκέψις τοῦ
παρουσίασε κάτι λόγια τοῦ Παρόλη.

Βάλλε κακὴ ἰδέα καὶ ἐννενήντα τῆς ἑκατὸ θὰ κερδίσης...

Ἡ Ζωγραφιά τοῦ Θεοδωρῆ ἦταν ἐμπρός του. Σὰ νὰ αἰσθάνθηκε χαρὰ
νὰ κινῆται μέσα του...

Ἐνα βῆμα αἰσθάνθηκε ἐλαφρό. Ἡ Φιφὴ ἔμπαινε. Εἶχε καὶ αὐτὴ μιὰ
κορδέλα στὸ λαιμὸ, ἀλλὰ ὄχι κόκκινη, εἶχε τὸ χρῶμα τοῦ οὐρανοῦ.

Σήμερα ἡ Φιφὴ δὲν εἶχε μελετήσει.

—Γιατί;

—Μαὐτὴ τὴ παραχὴ!...

Ὁ Πέτρος κύταξε τὴν κορδέλα τῆ θαλασσιά. Γιατὶ βρῆκε ἀπ' τὴν
κορδέλα, ὅτι ἡ Φιφὴ δὲν μοιάζει μὲ τὴ μητέρα τῆς.

Ἐπάνω στὰ γυμνάσματα μιὰ καρέκλα σύρθηκε δυνατά. Μιά κόρη εἶ-
χε μπῆ σιγὰ καὶ κύταξε μὲ μισοκλεισμένα τὰ μάτια περιμένοντας νὰ τὴν
δοῦνε. Τὰ ἄνοιξε καθὼς τὴν εἶδε ὁ Πέτρος καὶ ἡ Φιφὴ. Τοῦ Πέτρου τοῦ
φάνηκε νὰ εἶδε τὰ μάτια τῆς, ὅτι κάτι γνώριζε γιὰ τὴν ἀγάπη του.

Πέρασε λίγο. Ἡ Φιφὴ ἄμα τελείωσε τὸ γύμνασμα σηκώθηκε νὰ ζη-
τήσῃ ἓνα κομμάτι μουσικῆς. Κυτάχθηκε μὲ τὴ φίλη τῆς. Ὁ Πέτρος ἔπαιζε
μὲ τὸ ἓνα χέρι χωρὶς νὰ φαίνεται ὅτι προσέχει σαυτὴς.

—Τι νέα; βώτησε η Φιφή.

—Καλά!... άνακατοσοῦρες ἔξω μόνο με τούς Σανιδάδες!... Στη γειτονιά μας χάλασαν κόσμο! Μή βωτᾶς!.. Για πές μου. Κοντεύεις;.. "Α! ώραϊα! Κάνε λοιπόν γρήγορα γιατί είμαστε για τὸ Φάληρο! Θὰ πᾶμε και ἄς μὴν εἶνε καλοκαιριά! Ὁ Θεοδωρῆς μᾶς εἶπε, ὅτι εἶνε μιὰ θάλασσα ἄγρια, μεγαλοπρεπῆς και και! Ἐέρεις πῶς τὰ λέγει αὐτός!...

Ὁ Πέτρος ἔφυγε. Εἶχε μάθει καλά ὅτι ἡ Φιφή με τὴ φίλη της, τὸν Θεοδωρῆ και τὴν ἀδελφὴ ἐκείνου θὰ πῆγαιναν στὸ Φάληρο.

Μετὰ μικρὴ περιπλάνησι ὁ Πέτρος βρέθηκε κοντὰ στὸν σταθμὸ τοῦ σιδηροδρόμου. Μόλις εἶχε ἔρθει και ἕνας καπνὸς μαῦρος ἔδβαινε. Οἱ ἐπιβάται ἔδβαιναν σωριδόν.

—Νὰ πάω και γώ;

Χτυποῦσε ἡ καρδιά του και τὸν ἔσερνε νὰ βρεθῆ στὸ Φάληρο.

Ὁ ἥλιος εἶχε δύσει. Ἐνα χρῶμα κόκκινο αἵματος φαινόταν σὲ ὅλη τὴ σειρά τῆς δύσεως σὰν ὁ ἥλιος νὰ εἶχε πέσει, και με τὸ αἶμα του ποῦ τυνάχθηκε νὰ τὴν ἔδβαφε.

Ὁ Πέτρος ἄκουσε κάποιον νὰ λέγη.

—Κακὸ σημεῖο!

Ὁ σιδηρόδρομος ἔτρεχε γρήγορα γρήγορα σὰ νὰ τὸν ἔσερνε φοβερὸς γίγας, ποῦ τὰ πέδια του βροντοῦσαν κανονικά.

Κάποτε ὅταν περνοῦσε ἀπὸ κάτι σπιτάκια, ποῦ ἦσαν κοντὰ στὴ γραμμὴ, αὐτὰ σὰ μαγικά φώναζαν στὴ διάβασί του.

Ὅταν ἔφθασε στὸ Φάληρο ἦταν νύχτα, ἔφεγγε ἄμωσ. Θὰ εἶχε σελήνη. Εἶδε ἄκμα πίσω ἀπὸ μιὰ σειρά σπητιῶν, λόφων, τὸ κόκκινο χρῶμα τοῦ οὐρανοῦ. Μαύριζε.

Ὅταν ἔφθασε στὴν πλατεία στάθηκε. Ἡ θάλασσα ἀγριεμένη σήκωνε τὰ κύματά της. Ἄκουγόταν μιὰ βουή σὰν ἀπὸ στήθη γιγαντιαῖα βρυχηθμός. Πέρα ψηλὰ τὰ βουὰ σηκωνόντουσαν μισοσκότεйна, οἱ βράχοι, και ἕνα φῶς σὰν ἄστρου.

Δὲν ἄργισε νὰ τούς δῆ. Τούς εἶδα στὴν ἐξέδρα τυλιγμένους σὲ βαριά μακρὰ ἐπανωφόρια, κυτᾶζοντας τὴ θάλασσα. Ἐγνώρισε ἐκείνη ἀπ' τὸ γέλιο. Τοῦ φάνηκε σὰ δικό του πράγμα! Ἦταν με τὸν Θεοδωρῆ. Πέρα σὲ μιὰ ἄκρη δυὸ κορίτσια, ἡ καλλίτερα γυναῖκες τυλιγμένες και αὐτές, κοντὰ ἡ μιὰ στὴν ἄλλην ἀκίνητες κύταζαν τὴ θάλασσα. Ἡ Φιφή με τὸν Θεοδωρῆ περπατοῦσαν.

—Και γιατί ἦρθα; βώτησε τὸν ἑαυτὸ του ὁ Πέτρος.

—Αὐτὴ εἶνε αὐτονοῦ· τί θέλω γὼ ἐδῶ;

Οἱ δύο νέοι περπατοῦσαν ἐπάνω κάτω. Ἐνα γέλιο ἔφθασε τὰ αὐτιά του καμποῦρη πάλι. Ἡ Φιφή κοντοστάθηκε και ἔκανε στὰ πίσω λίγο. Οἱ ἄλλοι οὔτε κινηθῆκαν σὰ νάχαν ἐρωτευθῆ κάποια σκιά ποῦ ἔπαιζε με τὸ κύμα.

Ἐξαφνα ὁ Πέτρος εἶδε τὴ Φιφή και τὸν σύντροφό της νὰ προχωροῦν

στὴν ἐξοδο. Κι' ἄλλες κινηθῆκαν. Ὁ Πέτρος ἔφυγε. Σένα κῆπο και κοντὰ σὲ μιὰ σειρά καμαρίνια λουτρῶν ποῦ τὰ εἶχαν βγάλει ἀπ' τὴ θάλασσα, κρύφθηκε. Οἱ δύο νέοι πλησίαζαν. Ὁ Πέτρος αἰσθάνθηκε, ὅτι ἤθελε κάτι νὰ κάνουν, κάτι ἐρωτικό, κάτι.. Και τὸ ἤθελε ὄχι αὐτός, ὄχι ὁ νοῦς του, ἀλλὰ κάτι ἄλλο ποῦ τὸν κυριεῦε!

Ἐφθασαν. Ὁ Πέτρος κρύφθηκε καλά. Ἡ φωνὴ ἐκείνης.

—Κεῖνα κόλησαν!..

—Ἄστα νὰ χαθοῦν!

—Μά!.. Φώναξέ τους πρέπει νὰ φύγωμε πιά!

Αὐτὸς με σιγαλὴ φωνὴ

—Ψίτ! ἐλάτε!

—Ἦ!.. ἄ! νὰ πάη και ἡ σελήνη.. Μή!..

Ἐνα φίλημα ἔφθασε στὰ αὐτιά του καμποῦρη και τὰ νὰ εἶχε κεντριὰ τὸν χτύπησε, τὸν πλήγωσε.

Οἱ δύο νέοι προχώρησαν. Πέρασαν και οἱ δυὸ νέες. Ὁ καμποῦρης φάνηκε νὰ βγαίνει. Σήκωσε τὸ κεφάλι ψηλά. Ἐνα σύννεφο εἶχε κρύψει τὴ σελήνη. Ἐνα ἄστρο φαινόταν νὰ κινῆται σὰ νὰ μάγευε ἢ νὰ ἔκλωθε κάτι. Τὸ ὄνειρο, ποῦ εἶχε δῆ, τοῦ ἦρθε στὸ νοῦ, τὸ ὄνειρο τοῦ Γολγοθᾶ. Εἶδε πάλι τὸ κόκκινο φέρεμα τοῦ Ἰησοῦ, τὸ σταυρὸ τὸ μεγάλο!

—Ἦπάρχει δρόμος ἄκμα πολὺς; Ρώτησε.

Ἡ ταραχὴς δὲν ἔπαυαν. Με τὴ νύχτα, ποῦ ἐρχόταν, ἔδβαιναν και οἱ Σανιδάδες. Ὁ Γέρος φοβέριζε. Ἡ τὴν ἀρχὴ ἢ ἐπανάστασι! Και δὲν τὸ ἔλεγε φανερά, καθὼς και οἱ Σανιδάδες δὲν ἔδβαιναν τὴν ἡμέρα. Ὁ Παρώλης τὸν συχαινόταν. Ἄν πῆγαινε σὲ διαδολῶσεις, πῆγαινε χάριν τῶν φίλων του και γιὰ διασκέδασι. Αὐτὸς δὲν εἶχε ψῆφο, ἦταν ἀπ' τὴν Κύπρο και γι' αὐτὸ ἔλεγε ὅταν εἶχε ὄρεξι, ὅτι ἦταν Ἐγγλέζος!

Ὁ Παρώλης στηριζοντας τὸν ἀγκῶνα στὸ τραπέζι με τὸν λιχανὸ κοντὰ στὸ στόμα γιὰ νὰ δαγκάνη κάποτε τὰ νύχια του, ἔλεγε γιὰ τὸ Γέρο.

—Αὐτὸς εἶνε τρελλός, οὔτε ξέρει τί κάνει, οὔτε τί λέγει! Εἶνε τυχερός γιατί τὸ ἔθνος ἔχει χωθῆ στὴ βλακεία και μαυτὰ τὰ μάτια τὰ βλέπει! ἔλα!

Τὸ πῆρε αὐτὸς τὸ προθυπουργιλίκη καθὼς ὁ δικαστικὸς κλητῆρας τὰ ἔγγραφα! Χαρτιὰ νὰ ξέρη νὰ ὑπογράφη και ὄλα τὰ ἄλλα, ποῦ εἶνε κοντὰ! τὸ ἔχει γιὰ δόξα νὰ εἶνε πρωθυπουργός, χωρὶς νὰ μπορῆ νὰ σκεφθῆ, ὅτι δὲν εἶνε δόξα νὰ εἶνε κανεὶς πρωθυπουργός, ἀλλὰ ὅταν εἶνε μεγάλος πρωθυπουργός! Αὐτὴ τότε εἶνε δόξα! Θέλει νὰ κρατᾶ τὴν ἀρχὴ και δὲν βλέπει ὅτι ἡ μανία του αὐτὴ τὸν κάνει ὅμοιο με κείνον, ποῦ ἔκαψε ἕναν Νὰὸ γιὰ νὰ κἀνη ὄνομα! Τώρα θὰ πῆς οἱ ἄλλοι εἶνε καλλίτεροι; Ὁχι! Αὐτοί!...

Ὁ Πέτρος ἔμνε σιωπηλός. Κάποτε ἐπρόσεχε. Ὁ νοῦς του πάντα πετοῦσε στὴν παραλία τοῦ Φαλήρου· τὸ φίλημα κείνο τὸ ἄκουγε νὰ μεγαλώνη νὰ μεγαλώνη και νὰ γελᾶ σατανικά στὰ αὐτιά του.

—Καμπούρη! καμπούρη! *Peu* τὸν πᾶς τὸν λυκαητό!
Τοῦ ἤρθαν στὸ νοῦ ἢ φωνές τῶν παιδιῶν καὶ σβυστὰ τὰ εἶδε πάλι νὰ τὸν ἀκολουθεῖνε.

Ἔξαφνα ἔξω ἀπ' τὸ καφφενεῖο μιὰ γυναῖκα κι' ἕνας παπᾶς συναντηθῆκαν. Ἡ γυναῖκα νέα, νεωτάτη μὲ κόκκινα μάγουλα, σταμάτησε μπρὸς τὸν παπᾶ γιὰ νὰ τοῦ φιλήσῃ τὸ χέρι. Καὶ οἱ δυὸ χαμογελοῦσαν γλυκά! Ὁ Παρόλης ἔπαυσε τὴν ἐμιλία του καὶ δείχνοντας τὴ γυναῖκα, ποῦ κολουῖσε τὰ κερασένια τῆς χεῖλῃ στὸ παχυλὸ καὶ ἄσπρο, σὰ χέρι χανούμισσας, χέρι τοῦ Παπᾶ εἶπε.

—Ἄν αὐτὸς φιλοῦσε αὐτῆς τὸ χέρι, τί χαλασμὸς κόσμου θὰ γεινόταν!

Μιὰ μέρα πῆγε γιὰ τὸ μάθημα στὸ σπῆτι τῆς Φιφῆς. Δὲν ἦτο τόσο καλὰ, εἶχε μιὰ κακὴ διάθεσι. Στὸ δρόμο καθὼς πῆγαινε εἶδε ἕνα παράδοξο στὸν ἑαυτὸ του. Πρώτη φορὰ δὲν τὸν εὐχαριστοῦσε, ποῦ πῆγαινε καὶ σχεδὸν ἔτσι μὲ δυσαρέσκεια σκέφθηκε ἐκείνην. Ὅλα ὅσα εἶχε δῆ νὰ κάνῃ αὐτὴ μὲ τὸν Θεοδωρῆ ὄλα τοῦ ἤρθαν στὸ νοῦ καὶ θύμωσε μὲ τὸν ἑαυτὸ του ποῦ δὲν εἶχε παρατηθῆ ἀκόμα ἀπ' τὸ μάθημά της!

(Τὸ τέλος στὸ ἄλλο φύλλο)

Δ. Βουτυρᾶς

HONNORÉ DE BALZAC

Η ΜΗΤΡΙΑ

DRAMA EIS ΠΡΑΞΕΙΣ ΠΕΝΤΕ

(Συνέχεια ἀπὸ τὴν σελ. 318).

ΣΚΗΝΗ V.

Οἱ αὐτοί, πλὴν τοῦ Ναπολέοντος.

Ο ΣΤΡΑΤ. Ὅταν ἀρχίξῃ τὰς ἐρωτήσεις του αὐτὸ τὸ παιδί, εἶνε γιὰ νὰ πεθαίνῃ κανεὶς ἀπὸ τὰ γέλοια.

ΓΕΡΤΡ. Ἐνίστε, δυσκολεύεται κανεὶς φοβερὰ νὰ τοῦ ἀπαντήσῃ. (τῇ Παυλίνα) Ἔλα ἐδῶ, αἱ δύο μας, νὰ τελειώσωμε τὴ δουλειά μας.

ΒΕΡΝ. Σεῖς θὰ ρίξετε, στρατηγέ.

Ο ΣΤΡΑΤ. Ἐγώ; . . . Ἐπρεπε νὰ νυμφευθῆς, Βερνόν· θὰ ἤρχόμεθα εἰς τὸ σπίτι σου, ὅπως σὺ ἐδῶ, καὶ θὰ εἶχες ὄλας τὰς οἰκογενειακὰς εὐτυχίας. Βλέπετε, Γκοντάρ, εἰς ὄλην τὴν ἐπαρχίαν, δὲν ὑπάρχει ἕνας ἄνθρωπος εὐτυχέστερος ἐμοῦ.

ΒΕΡΝΟΝ Ὅταν εἶνε κανεὶς ἐξῆντα ἑπτὰ χρόνια ἴσιω ἀπὸ τὴν εὐτυχίαν, δὲν μπορεί νὰ τὴν συλλάβῃ. Θ' ἀποθάνω γεροντοπαλλήκαρον. (Αἱ δύο γυναῖκες ἀρχίζουν νὰ ἐργάζονται ἐπὶ τοῦ αὐτοῦ ἐργοχείρου).

ΓΕΡΤΡ. (Μετὰ τῆς Παυλίνας ἐπὶ τοῦ προσκηνίου) Παιδί μου, ὁ Γκοντάρ μοῦ εἶπεν, ὅτι τὸν ἐδέχθης πλέον ἢ ψυχρὰ· καὶ ὅμως εἶνε μία πολὺ καλὴ περίστασις.

ΠΑΥΛ. Ὁ πατήρ μου, κυρία, μὲ ἀφίνει ἐλευθέραν νὰ ἐκλέξω μόνη μου σύζυγον.

ΓΕΡΤΡ. Ξεύρεις τὴ θὰ ἴπῃ ὁ Γκοντάρ; Θὰ ἴπῃ, ὅτι κάποιον ἐξέλεξες ἦδη.

ΠΑΥΛ. Ἄν συνέβαινε αὐτό, ὁ πατήρ μου καὶ σεῖς θὰ τὸ ἐγνωρίζατε. Ποῖον λόγον θὰ εἶχα νὰ μὴ σὰς ἐμπιστευθῶ;

ΓΕΡΤΡ. Ποιὸς ξέρει; . . . Δὲν θὰ σὲ ἐμάλλωνα. Βλέπεις, ἀγαπητή μου Παυλίνα, ὑπάρχουν ἔρωτες, τῶν ὁποίων τὸ μυστικὸν φυλάσσεται ἥρωικῶς ὑπὸ τῶν γυναικῶν, φυλάσσεται ἐν μέσῳ σκληρῶν βασάνων.

ΠΑΥΛ. (ἰδίᾳ. — Ἀναλαμβάνει τὴν ψαλλίδα, ἡ ὁποία εἶχε πέσει) Ὁ Φερδινάνδος μοῦ συνέστησε νὰ δισπιστῶ πρὸς αὐτήν. . . Εἶνε τόσο ἐγκυστική.

ΓΕΡΤΡ. Ἴσως ἔχῃς ἔς τὴν καρδιά ἕνα ἀπὸ αὐτοὺς τοὺς ἔρωτας. Ἐὰν σοῦ ἐπήρχετο παρομοία δυστυχία, βασίξου ἐπ' ἐμοῦ. . . Σὲ ἀγαπῶ, τὸ βλέπεις. Θὰ κάμψω τὸν πατέρα σου· ἔχει κάποια ἐμπιστοσύνη σὲ μένα, καὶ ἔχω ἀρκετὴν ἐπιρροὴν ἐπὶ τοῦ πνεύματός του, τοῦ χαρακτῆρός του. . . . λοιπόν, παιδί μου, ἀνοιξέ μου τὴν καρδιά σου.

ΠΑΥΛ. Μπορεῖτε νὰ διαβάσετε, κυρία, μέσα ἔς τὴν καρδιά μου· εἶνε ἀνοιχτή· δὲν σὰς κρύπτω τίποτε.

Ο ΣΤΡΑΤ. Βερνόν, μὰ τί κάνεις λοιπόν; (Ἐλαφροὶ ψίθυροι. Ἡ Παυλίνα ρίπτει ἐν βλέμμα πρὸς τὴν τράπεζαν τοῦ παιγνιδίου).

ΓΕΡΤΡ. (ἰδίᾳ) Ἡ ἀπ' εὐθείας ἐξέτασις δὲν ἐπέτυχε. (Ἐψηλοφώνως) Πόσον μὲ κάμνεις εὐτυχῆ! Γιατὶ αὐτὸς ὁ κατεργάρης, ὁ Γκοντάρ, ὑποστηρίζει, ὅτι σχεδὸν ἐλιποθύμησες, ὅταν ἔβαλε ἐπίτηδες τὸν Ναπολέοντα νὰ ἴπῃ, ὅτι ὁ Φερδινάνδος ἔσπασε τὸ πόδι του· ὁ Φερδινάνδος εἶνε εὐχάριστος νέος εἰς τὴν συνναστροφὴν μας, πρὸ τεσσάρων σχεδὸν ἐτῶν· τί φυσικώτερον αὐτῆς τῆς συμπαθείας διὰ τὸ παιδί αὐτό, τὸ ὁποῖον, ὄχι μόνον εἶνε καταγωγῆς, ἀλλ' ἔχει καὶ προτερήματα.

ΠΑΥΛ. Εἶνε ὑπάλληλος τοῦ πατρός μου!

ΓΕΡΤΡ. Ἄ! εὐτυχῶς δὲν τὸν ἀγαπᾷς· μ' ἐφόβιζες, διότι ἀγαπητή μου, εἶνε παντρεμένος.

ΠΑΥΛ. Μπᾶ, παντρεμένος; καὶ γιατί τὸ κρύβει; (ἰδίᾳ) Παντρεμένος! Αὐτὸ θὰ εἶνε ἄτιμον! Θὰ τὸν ἐρωτήσω ἀπόψε θὰ τοῦ κάμω τὸ συνειθισμένον σημεῖον.

ΓΕΡΤΡ. (ἰδίᾳ) Οὔτε ἕνα νεῦρο τοῦ προσώπου της δὲν ἐκι,

νήνη! Ἡ ὁ Γκοντάρ ἠπατήθη, ἢ τὸ κορίτσι αὐτὸ εἶνε ὅπως ἐγὼ ἰσχυρό! (Μεγαλοφώνως) Τὶ ἔχεις ψυχὴ μου;

ΠΑΥΛ. Ὡ! τίποτε.

ΓΕΡΤΡ. (Θέτουσα τὴν χεῖρα εἰς τὴν ράχιν τῆς Παυλίνας) Εἶσαι ζεστή! νά, ἐδῶ, βλέπεις; (ἰδίᾳ) Τὸν ἀγαπᾷ, εἶνε βέβαιον!... Ἀλλ' αὐτὸς τὴν ἀγαπᾷ; Ὡ! εὐρίσκομαι ἔς τὴν κόλασι!

ΠΑΥΛ. Θὰ ἤμην πολὺ σκυμμένη εἰς τὸ ἐργόχειρον. Καὶ σεῖς τί ἔχετε;

ΓΕΡΤΡ. Τίποτε! Μ' ἐρωτοῦσες, γιατί ὁ Φερδινάνδος κρύβει τὸ γάμο του;

ΠΑΥΛ. Ἄ, ναί.

ΓΕΡΤΡ. (ἰδίᾳ) Γιὰ νὰ ᾄδουμε, ξεύρει τὸ μυστικὸν τοῦ ὀνόματός του; (Μεγαλοφώνως) Ἐπειδὴ ἡ γυναϊκά του δὲν μπορεῖ νὰ κρατήσῃ μυστικόν, καὶ θὰ τὸν ἐξέθετε εἰς κίνδυνον... Δὲν μπορῶ νὰ σοῦ πῶ περισσότερα.

ΠΑΥΛ. Εἰς κίνδυνον! Καὶ γιατί εἰς κίνδυνον;

ΓΕΡΤΡ. (Ἐγειρομένη - ἰδίᾳ) Ἐὰν τὸν ἀγαπᾷ, ἔχει χαρακτηριστικῶρα χαλύβδινον! Ἀλλὰ ποῦ νὰ ἐβλέποντο; Δὲν τὴν ἀφήνω τὴν ἡμέρα, ὁ Σιαμπὼ τὸν βλέπει κάθε στιγμή, εἰς τὸ ἐργοστάσιον... Ὅχι, εἶνε παράλογον. Ἐὰν τὸν ἀγαπᾷ, τὸν ἀγαπᾷ κατὰ φαντασίαν, ὅπως κάμνουν ὅλα τὰ κορίτσια, τὰ ὁποῖα ἀρχίζουν ν' ἀγαποῦν ἕναν ἄνδρα, χωρὶς νὰ τὸ καταλαβαίνουν.

Ἀλλ' ἐὰν εὐρίσκωνται ἐν συνεννοήσει, τὴν ἐκτύπησα τόσῳ βαθεῖα ἔς τὴν καρδιά, ὥστε θὰ τοῦ μιλήσῃ, ἔστω καὶ μὲ τὰ μάτια. Δὲν θὰ τοὺς ἀφίσω ἀπὸ τὰ μάτια μου!

ΓΚΟΝΤΑΡ Ἐκερδίσαμεν, κύριε Φερδινάνδε, θαυμάσια! (Ὁ Φερδινάνδος ἀφήνει τὸ παιγνίδιον καὶ διευθύνεται πρὸς τὴν Γερτρούδην)

ΠΑΥΛ. (ἰδίᾳ) Δὲν ἤξευρα, ὅτι μπορεῖ κανεὶς, νὰ ὑποφέρῃ τόσον χωρὶς νὰ πεθαίνη.

ΦΕΡΔ. (τῇ Γερτρούδῃ) Κυρία, σεῖς πρέπει νὰ μὲ ἀναπληρώσετε.

ΓΕΡΤΡ. Παυλίνα, πάρε τὴν θέσιν μου (ἰδίᾳ) Δὲν μπορῶ νὰ τοῦ πῶ, ὅτι ἀγαπᾷ τὴν Παυλίνα, μὲ αὐτὸ θὰ τοῦ ἔβαζα τὴν ἰδέα... Τὶ νὰ κάμω;... (τῷ Φερδινάνδῳ) Μοῦ ἐξωμολογήθη τὰ πάντα!

ΦΕΡΔ. Δηλαδή;

ΓΕΡΤΡ. Τὰ πάντα!

ΦΕΡΔ. Δὲν ἐννοῶ... Ἡ δεσποινὶς δὲ Γκρανσάν;

ΓΕΡΤΡ. Ναί!

ΦΕΡΔ. Λοιπὸν τὶ ἔκαμε;

ΓΕΡΤΡ. Δὲν μ' ἐπροδῶσατε; Δὲν εἶσθε συνεννοημένος γιὰ νὰ μὲ φονεύσετε;

ΦΕΡΔ. Νὰ σᾶς φονεύσωμεν; Ἐκείνη!... Ἐγὼ!...

ΓΕΡΤΡ. Εἶμαι λοιπὸν θύμα τῆς ἀστεϊότητος τοῦ Γκοντάρ;

ΦΕΡΔ. Γερτρούδην. . . . εἶσθε τρελλή.

ΓΚΟΝΤ. (τῇ Παυλίνα) Ἄ, δεσποινίς, κάμνετε λάθη.

ΠΑΥΛ. Χάνετε πολὺ, κύριε, ποῦ δὲν ἔχετε σύντροφον τὴν μητέρα μου.

ΓΕΡΤΡ. Φερδινάνδε, δὲν εἰξεύρω ποῦ εἶνε ἡ πλάνη, ποῦ εἶνε ἡ ἀλήθεια· ἀλλ' ὅ,τι εἰξεύρω εἶνε, ὅτι προτιμῶ τὸν θάνατον παρὰ τὴν ἀπώλειαν τῶν ἐλπίδων μας.

ΦΕΡΔ. Προσέχετε! Πρὸ τινῶν ἡμερῶν ὁ ἰατρός μᾶς κυττάζει μὲ πολὺ κακὸ μάτι.

ΓΕΡΤΡ. (ἰδίᾳ) Δὲν τὸν ἐκύτταξε! (Μεγαλοφώνως) Ὡ! θὰ ὑπανδρευθῆ τὸν Γκοντάρ· ὁ πατέρας της θὰ τὴν ἐξαναγκάσῃ.

ΦΕΡΔ. Εἶνε ἐξαιρετος περίστασις αὐτὸς ὁ Γκοντάρ.

Ὁ ΣΤΡΑΤ. Ἀδύνατον νὰ ἐξακολουθήσωμεν! Ἡ κόρη μου κάνει ἕνα λάθος ἐπάνω ἔς τ' ἄλλο· καὶ σύ, Βερνόν, δὲν ξέρεις τὶ παίζεις· μοῦ κόβεις τοὺς ρηγάδες μου.

ΒΕΡΝΟΝ Διὰ νὰ ἀποκαταστήσω τὴν ἰσορροπίαν, ἀγαπντέ μου στρατηγέ!

Ὁ ΣΤΡΑΤ. Στάσου, ἡ ὥρα εἶνε δέκα· καλλίτερα θὰ κάμωμε νὰ πᾶμε νὰ κοιμηθοῦμε παρὰ νὰ παίζωμε ἔτσι. Φερδινάνδε, κάμε μου τὴν χάριν νὰ συνοδεύσῃς τὸν Γκοντάρ εἰς τὸ δωμάτιόν του. Ὡς πρὸς σέ, Βερνόν, πρέπει νὰ κοιμηθῆς κάτω ἀπ' τὸ κρεβάτι σου, ἐπειδὴ μοῦ ἔκοψες τοὺς ρηγάδες μου (Εἰσέρχεται ὁ Φελίξ κρατῶν κηροπήγιον).

ΓΚΟΝΤ. Ἀλλὰ δὲν πρόκειται ἢ περὶ πέντε φράγκων, στρατηγέ.

Ὁ ΣΤΡΑΤ. Καὶ ἡ τιμὴ; (τῷ Βερνόν) Ἐλα, μολονότι ἔπαιξες ἄσχημα, νὰ τὸ μπαστοῦνί σου καὶ τὸ καπέλλο σου (Ἡ Παυλίνα λαμβάνει ἐκ τῆς ἀνθοδόχης ἄνθος καὶ παίζει μὲ αὐτό).

ΓΕΡΤΡ. (ἰδίᾳ) Ἐνα σύνθημα! Ὡ! καὶ μὲ κίνδυνον νὰ μὲ φονεύσῃ ὁ ἄνδρας μου, θὰ τὴν παραφυλάξω αὐτὴν τὴν νύκτα!

ΦΕΡΔ. (Λαμβάνων ἀπὸ τὸν Φελίξ μικρὸν κηροπήγιον) Κύριε δὲ Ριμονβίλλ, εἶμαι εἰς τὰς διαταγὰς σας.

ΓΚΟΝΤ. Σᾶς εὐχομαι καλὴν νύκτα, κυρία μου! Δεσποινίς, τὰ ταπεινά μου σέβη! Καλὴν νύκτα, στρατηγέ!

Ὁ ΣΤΡΑΤ. Καλὴν νύκτα, Γκοντάρ.

ΓΚΟΝΤ. Δὲ Ριμονβίλλ..... Δόκτορ, σᾶς....

ΒΕΡΝ. (Τὸν παρατηρεῖ καὶ ἀπομύττειται). Χαῖρε, φίλε μου.

Ὁ ΣΤΡΑΤ. (Συνοδεύων τὸν Βερνόν) Λοιπὸν, ἐς αὔριον, Βερνόν! ἀλλὰ ἔλα ἄνωρίς.

ΣΚΗΝΗ VI.

Γερτρούδην, Παυλίνα, ὁ Στρατηγός.

ΓΕΤΡ. Φίλε μου ἡ Παυλίνα ἀποποιεῖται τὸν Γκοντάρ.

Ὁ ΣΤΡΑΤ. Καὶ ποῖοι εἶνε οἱ λόγοι σου, κόρη μου;

ΠΑΥΛ. Ἀλλά, δὲν μ' ἀρέσει ἀρκετά, ὥστε νὰ τὸν ἐκλέξω σύζυγόν μου.

Ο ΣΤΡΑΤ. Ἔ, τότε θὰ ζητήσωμεν ἕνα ἄλλον· ἀλλὰ πρέπει νὰ τελειώσωμεν, διότι εἶσαι εἴκοσι δύο ἐτῶν καὶ μπορεῖ ὁ κόσμος νὰ πιστεῖη δυσάρεστα γιὰ σένα, γιὰ τὴ γυναῖκά μου καὶ γιὰ μένα.

ΠΑΥΛ. Δὲν μοῦ εἶνε λοιπὸν ἐπιτετραμμένον νὰ μείνω ἀνύπανδρον;

ΓΕΡΤΡΟΥΔΗ. Ἐχει κάμει κάποια ἐκλογὴν, ἀλλὰ δὲν θέλει ἴσως νὰ τὴν ἴπῃ παρὰ εἰς σᾶς· σᾶς ἀφίνω· ἐξομολογήσατέ την. (Τῇ Παυλίνα). Καλὴνύκτα, παιδί μου! συνομιλῆσε μὲ τὸν πατέρα σου. (Ἰδίᾳ). Θὰ τοὺς ἀκούσω. (Πηγαίνει καὶ κλείει τὴν θύραν· εἶτα εἰσέρχεται εἰς τὸ δωμάτιόν της).

ΣΚΗΝΗ VII.

Ὁ Στρατηγός, Παυλίνα.

Ο ΣΤΡΑΤ. (Ἰδίᾳ) Νὰ ἐξομολογήσω τὴν κόρη μου! Εἶμαι ὅλως διόλου ἀκατάλληλος δι' αὐτὸ τὸ γύμνασμα. Αὐτὴ μᾶλλον θὰ μ' ἐξομολογήσῃ. (Μεγαλοφώνως). Παυλίνα, ἔλα ἐδῶ. (Τὴν θέτει ἐπὶ τῶν γονάτων του). Πολὺ καλὰ, γατίτσα μου· πιστεύεις, ὅτι ἕνας γερωστρατιώτης ὅπως ἐγώ, δὲν εἴμπορεῖ νὰ ἐννοήσῃ πόθεν προέρχεται αὐτὴ ἢ ἀρνησίς σου, ἢ ἀπόφασίς νὰ μείνης ἀνύπανδρον; Αὐτὸ θὰ ἴπῃ εἰς ὅλας τὰς γλώσσας, ὅτι μία νέα θέλει νὰ ὑπανδρευθῇ, ἀλλὰ.... μὲ κάποιον ποῦ ἀγαπᾷ.

ΠΑΥΛ. Μπαμπᾶ, θὰ σοῦλεγα κάτι τι, ἀλλὰ δὲν ἔχω ἐμπιστοσύνη.

Ο ΣΤΡΑΤ. Καὶ γιὰ αὐτὸ δεσποσύνη;

ΠΑΥΛ. Τὰ λὲς ὅλα 'ς τὴ γυναῖκά σου.

Ο ΣΤΡΑΤ. Καὶ ἔχεις ἕνα τέτοιο μυστικό, ποῦ δὲν μποροῦμε νὰ τὸ ποῦμε εἰς ἕνα ἄγγελον, εἰς μίαν γυναῖκα, ἢ ὅποια σ' ἐμεγάλωσε, εἰς τὴν δευτέρα σου μητέρα;

ΠΑΥΛ. ὦ! ἀν θυμώνῃς, θὰ πάω νὰ κοιμηθῶ.... Ἐγὼ ἐνόμιζα, ὅτι ἡ καρδιά ἐνός πατρός, ἔπρεπε νὰ εἶνε βέβαιον ἄσπυλον γιὰ μιὰ κόρη.

Ο ΣΤΡΑΤ. Ἄ! κατεργάρα! Ἐλα γιὰ τὸ χατῆρί σου θὰ γίνω ἡμέρος, γλυκύς.

ΠΑΥΛ. ὦ, τὶ καλὸς ποῦ εἶσαι! Λοιπὸν! Ἄν ἀγαποῦσα τὸν υἱὸν κανενὸς ἀπ' αὐτοὺς ποῦ καταρᾶσαι!

Ο ΣΤΡΑΤ. (Ἐγείρεται ἀποτόμως καὶ ἀπωθεῖ τὴν κόρην του). Θὰ σὲ κατηρώμην!

ΠΑΥΛ. Ὠραία γλυκύτης αὐτή! (Ἡ Γερτρούδη ἐπιφαίνεται).

Ο ΣΤΡΑΤ. Μά, παιδί μου, ὑπάρχουν αἰσθήματα, τὰ ὅποια

ποτὲ δὲν πρέπει νὰ μοῦ διεγείρῃς! Σὺ ξεύρεις, εἶνε ἡ ζωὴ μου. Θέλεις τὸν θάνατον τοῦ πατρός σου;

ΠΑΥΛ. ὦ!

Ο ΣΤΡΑΤ. Ἀγαπημένο μου παιδί! ἐγὼ τώρα ἐπέρασα τὸν καιρό μου. Κύτταξε, ἡ εὐτυχία μου εἶνε νὰ ζῶ κοντά σου, κοντά στὴ Γερτρούδη. Καὶ ὅμως ὅσον γλυκύς καὶ ἀν μοῦ εἶνε αὐτὸς ὁ βίος θὰ τὸν ἀφίνα ἀνευ θλίψεως, ἐάν, ἐγκαταλείπων αὐτόν, σὲ καθίστων εὐτυχῆ· διότι ὀφείλομεν τὴν εὐτυχίαν εἰς ἐκείνους, εἰς τοὺς ὁποίους ἐδώσαμεν τὴν ζωὴν.

ΠΑΥΛ. (Βλέπει τὴν θύραν μισανοιγμένην. Ἰδίᾳ) Ἄ! ἀκούει. (Μεγαλοφώνως). Πατέρα, δὲν εἶνε τίποτε, βεβαιωθῆτε. Ἄλλ' ἐπὶ τέλους, ἄς ἴδωμεν. Ἐάν αὐτὸ ἦτο ἀληθὲς καὶ ἦτο ἕνα αἰσθημα τόσοσὸν παράφορον, ὥστε νὰ πέθαινα;

Ο ΣΤΡΑΤ. Θὰ ἦτο φρονιμώτερον νὰ μὴ μοῦ ἔλεγες τίποτε καὶ νὰ ἐπερίμενες τὸ θάνατόν μου. Καὶ ἀκόμη: Ἐάν διὰ τοὺς πατέρας δὲν ὑπάρχη τίποτε ἱερώτερον καὶ ἀγαπτότερον μετὰ τὸν Θεὸν καὶ τὴν Πατρίδα, παρὰ τὰ παιδιὰ των, τὰ παιδιὰ πάλιν ὀφείλουν νὰ θεωροῦν ἱεράς τὰς θελήσεις τῶν πατέρων των, καὶ νὰ μὴ τοὺς παρακούουν καὶ μετὰ τὸν θάνατόν τους ἀκόμη. Ἐάν δὲν ἦσο πιστὴ εἰς αὐτὸ τὸ μῖσος, νομίζω, ὅτι θὰ ἐβγενα ἀπὸ τὸν τάφο μου γιὰ νὰ σὲ καταρασθῶ.

ΠΑΥΛ. (Ἀσπάζεται τὸν πατέρα της) ὦ, κακέ! κακέ! Καλὰ λοιπὸν! Τώρα θὰ καταλάθω, ἀν εἶσαι μυστικός... Ὁρκίσου μοι ἐπὶ τῆς τιμῆς σου, ὅτι δὲν θὰ ἴπῃς λέξι ἀπὸ ὅλα αὐτά!

Ο ΣΤΡΑΤ. Σοῦ τὸ ὑπόσχομαι! Ἀλλὰ τὶ λόγους ἔχεις γιὰ νὰ δυσπιστῆς πρὸς τὴν Γερτρούδην;

ΠΑΥΛ. Δὲν θὰ μὲ πιστευες.

Ο ΣΤΡΑΤ. Ὁ σκοπός σου εἶνε νὰ τυρανῆς τὸν πατέρα σου;

ΠΑΥΛ. Ὅχι.... Ποῦ δίδεις περισσοτέραν σημασίαν, εἰς τὸ μῖσός σου κατὰ τῶν προδοτῶν, ἢ εἰς τὴν τιμὴν σου;

Ο ΣΤΡΑΤ. Εἰς τὸ ἕν καὶ εἰς τὸ ἄλλο, ἡ ἀρχὴ εἶνε ἡ ἰδίᾳ.

ΠΑΥΛ. Λοιπὸν, ἐάν λησμονήσῃς τὴν τιμὴν σου, λησμονῶν τὸν ὄρκον σου, θὰ δυνηθῆς νὰ λησμονήσῃς καὶ τὸ μῖσός σου. Νά, τὶ ἤθελα νὰ ξεύρω.

Ὁ ΣΤΡΑΤ. (ἰδίᾳ) Ἐάν αἱ γυναῖκες εἶνε ἀγγελικαί, ἔχουν ὅμως καὶ κάτι τι τὸ καταχθόνιον. Πῆτέ μου, ποῖος ἐνέπνευσε παρομοίας ιδέας εἰς μίαν κόρη ἀθῶαν, ὅπως ἡ ἰδική μου; Ἴδου πῶς μᾶς σέρονουν ἀπὸ τίν.....

ΠΑΥΛ. Καλὴνύκτα, μπαμπᾶ μου!

Ὁ ΣΤΡΑΤ. Οὔμ! κακόπαιδο!

ΠΑΥΛ. Νὰ εἶσαι μυστικός! εἶδεμὴ σοῦ κουβαλῶ ἕνα γαμπρό, ποῦ θὰ σὲ κάμῃ ἔξω φρενῶν! (Εἰσέρχεται εἰς τὸ δωμάτιόν της).

ΣΚΗΝΗ VIII

'Ο Στρατηγός μόνος

'Ο ΣΤΡΑΤ. Κάτι ὑπάρχει, βεβαίως, μέσα 'ς αὐτὸ τὸ αἶνιγμα. Καὶ αὐτὸ τὸ κάτι πρέπει νὰ εὑρεθῇ... ναί, νὰ τὸ εὑρωμεν ἡμεῖς οἱ δύο Γερτρούδη. (Εἰσέρχεται εἰς τὸ δωμάτιόν του).

ΣΚΗΝΗ IX

'Αλλαγὴ σκηνῆς. Τὸ δωμάτιον τῆς Παυλίνας. Εἶνε μικρὸν δωμάτιον ἀπλοῦν ἢ κλίνη εἰς τὸ βαθὺς, ἀριστερὰ μίαν τράπεζαν στρουγγύλη καὶ ἐν εἶδος κρύπτῃς. Δεξιὰ ἡ θύρα τῆς εἰσόδου.

Παυλίνα, μόνη

ΠΑΥΛ. Τέλος πάντων εἶμαι μόνη μου, τώρα ἔμπορῶ νὰ μὴν ὑποκρίνωμαι! Παντρεμένος!!! 'Ο Φερδινάνδος μου παντρεμένος!!! Μὰ τότε θὰ ἦτο ὁ ἀνανδρότερος, ὁ ἀτιμότερος, ὁ ποταπώτερος τῶν ἀνθρώπων! Θὰ τὸν ἐσκότωνα! — Νὰ τὸν σκοτώσω!... "ὦ, ὄχι, ἀλλὰ δὲν θὰ ζήσω οὔτε μιὰ ὥρα μ' αὐτὴ τὴ βεβαιότητα!... 'Η μητριὰ μου μοῦ εἶνε μισητή! "Α! ἐὰν γείνη ἐχθρὰ μου θὰ τὴν πολεμήσω καὶ καλὰ μάλιστα. Θὰ εἶνε φοβερό! θὰ 'πῶ, ὅ,τι ξεύρω 'στὸν πατέρα. (παρατηρεῖ τὸ ὥρολόγιόν της) 'Ενδεκάμισυ, δὲν μπορεῖ νὰ ἔλθῃ παρὰ τὰ μεσάνυκτα, ὅταν ὅλοι κοιμῶνται. Πτωχέ Φερδινάνδε! Νὰ ριψοκινδυνεύῃ ἔτσι τὴ ζωὴ του διὰ νὰ συνομιλήσῃ μίαν ὥρα μὲ τὴ μνηστή του! Αὐτὸ εἶνε ἔρωσ; Δὲν κάμνει κανεὶς τέτοια τολμήματα γιὰ ὅλες τῆς γυναῖκες! Καὶ ἐγὼ ὅμως τί δὲν θὰ ἔκαμνα γι' αὐτόν. 'Εὰν ὁ πατέρας μᾶς συνελάμβανε, ἐγὼ θὰ ἐδεχόμην τὸ πρῶτο κτύπημα... "ὦ! νομίζω, ὅτι εἶνε σκληρότερο μαρτύριο ν' ἀμφιβάλλῃ κανεὶς γιὰ 'κεῖνον ποῦ ἀγαπᾷ, παρὰ νὰ τὸν χάνῃ γιὰ πάντα... Τὸν θάνατον τὸν παρακολουθεῖ κανεὶς ἀλλὰ ἡ ἀμφιβολία!... εἶνε ὁ χωρισμός!... "Α!... τὸν ἀκούω.

('Ακολουθεῖ)

Α. Κ.

ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΙΣ

ΕΠΙΣΤΗΜΗ - ΦΙΛΟΛΟΓΙΑ - ΘΕΑΤΡΟΝ - ΤΥΠΟΣ

ΤΟ ΕΡΓΟΝ ΤΟΥ κ. Ν. ΠΟΛΙΤΟΥ

'Αναγνωρίζομεν ὅτι δὲν εἶμεθα ἱκανοὶ νὰ κρίνωμεν τὸ ἔργον τοῦ σοφοῦ μας καθηγητοῦ, τοῦ ὁποίου οἱ ὀγκωδέστατοι δέο τόμοι τῶν Παραδόσεων ἐξεδόθησαν ὑπὸ τῆς Μαρασλείου Βιβλιοθήκης. Διὰ τὸν κ. Πολίτην ἔπρεπεν εἰδικοὶ νὰ γράψουν ἐκτενέστατα καὶ κατ' ἐπανάληψιν, ἀλλὰ οἱ τοιοῦτοι ἐλλείπουν ἀπὸ τὸν τόπον μας δυστυχῶς, ἂν καὶ ὑποθέτωμεν, ὅτι εἶνε ἐντελῶς περιττοὶ ἐν ὄψει ὁ κ. Πολίτης συγκεντρώνει ὅλους ἐν ἑαυτῷ. "Ἴσως, ἴσως — γιὰ νὰ μὴν τὸ βροντοφονάξωμεν καὶ ἡμεῖς μὲ ἕνα ἀληθινὸν πλέον ἐγωισμόν, ἀφοῦ τὸ ὁμολογοῦν τόσοι καὶ τόσοι ξένοι σοφοί; — δὲν ὑπάρχει δεῦτερος ἀπὸ τὸν κ. Πολίτην μέσα εἰς τὴν παγκοσμίαν κίνησιν καὶ ἂν ὑπάρχουν εἶνε μετρημένοι βέβαια εἰς τὰ δάκτυλα. Καὶ τοῦτο ἐπειδὴ οἱ Βλαχομιστριώτιδες παραπονοῦνται, ὅτι δὲν γίνεται πλέον φιλολογικὴ ἐργασία (sic). Καὶ βέβαια κ. Βλάχε καὶ κ. Μιστριώτη! δὲν ἔχομεν πλέον φωνασκίας εἰς τὴν γλώσσαν τῶν προγόνων, ἀλλὰ ἔχομεν ἐργασίαν τιμίαν καὶ εἰλικρινή, ἄπιαστην ὄλωσδιόλου ἀπὸ τοὺς γηράσαντας εἰς τὴν ἀγυρτεῖαν καὶ εἰς τὸ ψεῦμα.

'Ο κ. Πολίτης εἶνε ἕνας μεγαλοφυῆς καὶ τὸ ἔργον του εἶνε ἕνας καινούργιος Παρθενών, ὁ ὁποῖος ἀνεγείρεται λαμπρὸς, μεγαλοπρεπής, καταπληκτικὸς, ὄχι ἀνάμεσ' ἀπὸ μᾶς τοὺς μικροὺς εἰς τὸ νὰ αἰσθανθῶμεν τὸ μεγαλεῖόν του καὶ τὴν σημαντικότητά του, ἀλλ' ἀνάμεσα ἀπὸ τοὺς σοφοὺς τοῦ πολιτισμένου κόσμου καὶ ἴσως ἀνάμεσ' ἀπὸ κάποιους ἀληθινούς νεοέλληνας ποῦ δὲν ἐβγήκαν ἀκόμ' εἰς τὸ φῶς τῆς ἡμέρας.

Φιλοσοφία, ποίησις, διήγημα, μυθιστόρημα, δράμα, ἐπιστήμη, εἶνε κατεσπαρμένα εἰς τὸ ὑπερθουμαστὸν ἔργον τοῦ σοφοῦ καὶ ἀγαπημένου καθηγητοῦ, διὰ νὰ καλλιεργηθοῦν μιὰ μέρα καταλλήλως καὶ

ν' αναβλαστήσουν αειθαλέστατα μέσα εἰς τὸν νεοελληνικὸν πνευματικὸν κῆπον.

Τὸ ὑλικόν, ποῦ τόσον τεχνικὰ ἐξεδιαλέχθηκεν ἀπὸ τὴν ἐπιμονὴν μιᾶς ὀλοκλήρου ζωῆς καὶ ἀπὸ τὴν σοφίαν ἑνὸς ἐκλεκτοῦ νεοέλληνος ἐπιστήμονος καὶ φιλολόγου, προσφέρεται εἰς τὸ ἔθνος ἐντελῶς ἀπληρωτεὶ καὶ σχεδὸν ἀνευγνώμωνως.

Ἄ, αἰσχροὶ Πολιτεία, ἀξιοδάκρυτη Πολιτεία, τρισάθλια Πολιτεία — γιατί ἀπαρτίζεσαι ἀπὸ ἀνιέρους καὶ βεβήλους, ποῦ ἔχουν ὡς κύριον μέλημα νὰ κατασχύνουν τὸν μικρὸν αὐτόν, ἀλλὰ δοξασμένον τόπον, — ἰδοὺ καὶ τώρα ποῦ, ἂν δὲν εὐρίσκετο ὁ ἀγαθὸς τῆς Ὀδησοῦ δῆμαρχος, ποτὲ δὲν θὰ ἐσυλλογίζεσσο νὰ μεριμνήσης δι' ἕνα οὐσιαστικῶς ἐθνικὸν ἔργον, διὰ τὸ ὁποῖον πρώτη ἐσὺ ἔπρεπε νὰ ἐνδιαφερθῆς.

Εἰς ἑμᾶς δὲν ἀπομένει ἄλλο ἀπὸ τοῦ νὰ ἐκδηλώσωμεν τὴν ἀληθεινὴν μας εὐγνωμοσύνην καὶ τὸν μεγάλον μας θαυμασμὸν εἰς τὸν κ. Πολίτην καὶ ν' ἀποδεχθῶμεν τὸ ἔργον του ὡς ἱερὸν βιβλίον ποῦ ὀφείλομεν ὅλοι μας, πολὺ νὰ μελετήσωμεν καὶ νὰ κατερευνήσωμεν.

Σς

Η ΙΛΙΑΔΑ ΜΕΤΑΦΡΑΣΜΕΝΗ ΑΠΟ ΤΟΝ κ. ΑΛ. ΠΑΛΛΗ

Εἶπε, κί' ἀρπάει τὸ τέρι του στήν ἀγκαλιά του ὁ Δίας.
Κ' ἡ Γῆς τοὺς βγάξει νιόβλαστο καὶ μαλακὸ χορτάρι·
γιούλια τοὺς βγάξει ὀλόδροσα, βασιλικούς, καὶ κρίνους
πυκνούς, ποῦ ἔτσι ἀπ' τῆ γῆς ψηλὰ τοὺς κράτααν σηκωμένους.
Πέσαν' ἐκεῖ, μὲς σὲ πυκνὸ κουκουλωμένοι γνέφι,
πανῶριο γνέφι ποῦσταζε δροσιᾶς ἀχτιδοβόλες.

Ε. στίχ. 345 - 351.

Σὰν αὐτούς, ποῦ στήν τύχην ὅλως διόλου τοὺς πήραμε, εἶνε ὅλοι οἱ στίχοι τῆς Ἰλιάδας τοῦ κ. Πάλλη. Χάνει κανεὶς τὴν ἐντύπωσι πῶς διαβάσει μετὰφρασι καὶ ἀλήθεια ἡ Ἰλιάδα, ποῦ ἔχομε τώρα μπροστά μας εἶνε τοῦ Πάλλη καὶ ὄχι τοῦ Ὀμηροῦ. Μὴν τύχη καὶ δώση κανεὶς πίστι σὲ μερικὲς κριτικὲς ἀστεῖες, καὶ προκαταληφθῆ γιὰ τὸ ἔργον αὐτό, ποῦ ὁ ποιητὴς τόσον ἀγωνίστηκε νὰ μᾶς τὸ χαρίσῃ. Ἄς μὴν τοῦ παραξενοφανοῦν κανενὸς μερικὰ ὀνόματα καὶ μερικὲς καταλήξεις, ποῦ ὁ ποιητὴς ἀπὸ ἱστορικοὺς λόγους τοὺς ἔκαμε ὅπως τοὺς ἔκαμε. Τόσον ἡ αἴσθησις τῶν ρωμῶν ἔγεινεν ἀσθενικὴ, ὥστε νὰ μὴν ἠμπορῆ νὰ προσπεράσῃ μερικὰ πραγματάκια καὶ νὰ μπῆ μὲ μιᾶς στήν οὐσία;

Ἐδῶ εἶνε ἔργον ὀλόκληρον, ὀλόκληρη ζωὴ μὲ ἀπειρες ὁμορφιᾶς

καὶ μάγια. Ἐστῶντας καὶ μὲ τὸ σταυρὸν στήν ἀρχή, κάθε ρωμῶς ποῦ ξέρει κάπως νὰ διαβάξῃ, ἄς προμηθευθῆ τὴν Ἰλιάδα τοῦ Πάλλη, νὰν τὴν μελετᾷ σὰν εὐαγγέλιο σ' ὅλην του τὴν ζωὴ. Γίνεται μακαρισμένος ὅποιος μαθαίνει τὸν τρόπο νὰ διαβάξῃ αὐτὴ τὴν ἐποποιία.

Εὐτυχισμένη ἡ ρωμηοσύνη μας, ποῦ ἀπέκτησε στὴ δικὴ της τὴ γλώσσα ἕνα ἔργον, ποῦ στάθηκε καὶ στέκεται πελώριο καὶ μεγαλόπρεπο σὰν Ὀλυμπος, ἀνάμεσ' ἀπὸ Αἰῶνες καὶ μέσα στήν Οἰκουμένη.

Καὶ σὲ τί γλώσσα πλαστικὴ καὶ σὲ τί ρυθμοὺς κυματωμένους καὶ σὲ τί ἀρμονίες σὰν κονταριῶν χτυπήματα, κί ἀπαλὲς σὰν τοὺς στίχους ποῦ ἐπροτάξαμεν.

Κάθε Ρωμηοπούλα μητέρα ἀπ' αὐτοῦ πρέπει νὰ πέρνῃ ρίμες γιὰ νὰ ναυαρίξῃ τὸ παιδί της καὶ γύρω στὸ τραπέζι σὰν ἀποτρῶνε καὶ γύρω στὸ τζάκι τοὺς χειμῶνες καὶ στα περιβόλια τὶς ἀνοιξὲς κί' ἀντὶς ἄλλες ἱστορίες, καὶ παραμύθια ἀλλοτινά, αὐτὸ τὸ βιβλίον ἄς διαβάξῃ μεγαλόφωνα ὁ πιὸ καλλίφωνος τοῦ σπιτιοῦ. Νὰ ζήσῃ καὶ νὰ μεγαλώσῃ τὸ παιδί, ἀνάμεσα ἀπὸ ὀλύμπιες ἀρμονίες καὶ ἀνατριχίλες μουσικῆς πολέμου καὶ κύκλους — τί κύκλους — αἰσθημάτων θείων, ποῦ μόνο ἕνας Ὀμηρος μπόρεσε καὶ φανέρωσε στὴ γλώσσα του καὶ ποῦ μόνο ἕνας Πάλλης τὰ μετουσίωσε στὴ δικὴ μας τὴ γλώσσα τὴ ζωντανή.

Ἐνα πρᾶγμα, ποῦ πρέπει νὰ τὸ νοιώσουν καλὰ τώρα πιά, εἶνε ποῦ ἡ ἀξία τοῦ Ὀμήρου δὲν εἶνε στὴ γλώσσα του γιὰ τὴν ἐποχὴ μας, ἀλλὰ στὶς εἰκόνες του, στὶς ιδέες του, στὶς παραστάσεις του, στήν ἔξαρσί του.

Ὀμηρος δὲν πάει νὰ πῆ λεξικό, ὅπως κατῶρθωσεν ὁ δασκαλισμὸς νὰ πείσῃ τὰ παιδιὰ. Ὀμηρος θὰ πῆ εἰκόνα ζωντανή, μὲ ὅλες τὶς ὁμορφιᾶς μιᾶς τελειότητος. Ρωτήστε ἕνα ἀπὸ τὰ παιδιὰ αὐτὰ νὰ σᾶς πῆ, τί ἔνοιωσεν ἀπὸ τὴν διδασκαλίαν τοῦ Ὀμηροῦ, καὶ θὰ σᾶς ἀπαντήσῃ π. χ. πῶς ἀπὸ τὸ στίχο τοῦ I τῆς Ὀδύσσειας 337-338:

αὐτὰρ ἔ γ' ἐξαυτίε πολὺ μείζονα λᾶαν ἀείρας ἦκ' ἐπιδινήσας, κτλ.

τὸ λᾶαν θὰ πῆ λίθος, τὸ ἐπιδινήσας εἶνε χρόνου ἀορίστου τοῦ ρήμ. ἐπιδινέω καὶ τίποτ' ἄλλο ἐνῶ ὁ σκοπὸς τοῦ στίχου ἐδῶ εἶνε τέλεια ἀντίθετος τῆς ἀντιλήψεως αὐτῆς. Αὐτὸ δὲν τὸ ἐκατάλαβαν ἀκόμα. Κάτι ὅμως σὰ νὰ μᾶς λέγῃ πῶς θὰ ρθῆ γλήγορα ἡ βλογημένη αὐτὴ μέρα νὰ δοῦμε τὴν Ἰλιάδα τοῦ κ. Πάλλη νὰ διαβάξεται στὰ σχολεῖα.

Τότε θὰ μποροῦνε νὰ ποῦν πῶς διάβασαν κί' ἔνοιωσαν Ὀμηρο.
Μόνο τότε!

Αί. Κ.

ΚΑΜΠΟΤΙΝΟΙ

Καὶ ἓνας ἀκόμη ἀστὴρ ἀνέλαμψεν ἔξαφνα καὶ ἐσβέσθη μέσα εἰς τὴν ἐρεβώδη νύκτα τοῦ καλλιτεχνικοῦ μας στερεώματος θαμβόνων καὶ τυφλόνων καὶ καίων κάθε ἀσυνείθιστου εἰς τὴν λάμπην του τὸν ἀνεκάλυψε τὸ τηλεσκόπιον τοῦ φοβεροῦ κ. Ἡλιοπούλου, τοῦ μέλλοντος ἀκαδημαϊκοῦ. Ὁ θετὸς πατὴρ τοῦ κ. Μάρδα ἐφρόντισε δι' ὄλων τῶν θεμιτῶν καὶ ἀθεμίτων μέσων νὰ ρεζιλέψῃ καταλλήλως ὄχι μόνον τὸν μέγαν καλλιτέχνην, ἀλλὰ καὶ τὸν ἑαυτὸν του γιὰ τὸν ἑαυτὸν του πρὸ πάντων μᾶς εἶπε πολλὰ πράγματα ἀληθεινά, καθὼς π. χ. τὸ ὅτι ὄχι μόνον ξυπνός, ἀλλὰ καὶ κοιμισμένος, καὶ ὑπνωτισμένος ἀκόμη ἔξακολουθεῖ νὰ μοιρολογῇ. Καὶ τὸν πιστεύομεν. Ὅσον ἀφορᾷ τὸν υἱοθετηθέντα καλλιτέχνην, ὁμολογῶ ὅτι μοῦ ἔκαμεν ἐντύπωσιν. Ἦλθε μὲ τόσῃν ὀρμῇν καὶ μὲ τόσῃν αὐτοπεποίθησιν νὰ ἐργασθῇ παρὰ τὴν ἐρειπωμένην θυμέλην τοῦ Διονύσου, καὶ μὲ τόσον ζῆλον νὰ ἀναστηλώσῃ τὸ ἀρχαῖον θέατρον, ὥστε ὀλίγον ἔλειψε νὰ πιστεύσω ὅτι γκρεμισμένος αὐτὸς πνευματικῶς, ζητεῖ νὰ τὸ ἀπογκρεμίσῃ. Αὐτὸ τοῦλάχιστον ἐζήτησε νὰ μᾶς πείσῃ ὁ ἀμίμητος ἀνάδοχός του. Ὁ κ. Μάρδας ἔκαμε μίαν διάλεξιν περὶ θεάτρον, εἰς τὴν ὁποίαν μαζὶ μὲ ὅλα τὰ ζητήματα, πολιτικά, οικονομολογικά καὶ ἔθνικά, ἀνακάτεψε σαλατωειδῶς καὶ Μιστριωτοειδῶς καὶ τὸ ἀπαραίτητον γλωσσικὸν ζήτημα, τὸν γλωσσικὸν ἐφιάλτην ὄλων τῶν φιλολογικῶν ἀνισορροπιῶν, διαιρέσας τὴν γλῶσσαν εἰς ποιότητας — ἐκλεκτῆ, extra fine, ἀρίστη — γιὰ τὸ βρομερὸν μπακάλικον τῆς ρωμαϊκῆς φιλολογίας. Καὶ ἐπὶ τέλους ἐνεφανίσθη καὶ ὡς ἠθοποιός, ὄχι πολὺ διάφορος ἀπὸ τοὺς ἄλλους φωνακλάδες θεατρίνου μας. Ἀδύνατον δὲ φαίνεται ἐπὶ πολὺ θὰ εἶνε νὰ ἀπαλλαγῶμεν ἀπὸ ὄλους αὐτοὺς τοὺς κρεμανταλάδες ποῦ κουρελιάζουν τὸ πάθος, ὄλους αὐτοὺς τοὺς πάσχοντας ἀπὸ μίαν ὑπερτροφίαν παθολογικὴν τῆς τέχνης, οἱ ὅποιοι, νομίζουσι ὅτι ὀλίγοι ὑστερικαὶ φωναὶ καὶ μελοδραματικὰ κινήματα ἀρκοῦν διὰ τὴν κατάκτησιν τοῦ Καπιτωλίου. Ὅσον ἀφορᾷ τὸν κ. Μάρδα, ἂν δὲν ἐγύριζε μεγάλος καλλιτέχνης ἀπὸ τὸ Παρίσι, καθὼς ὄλοι ὅσοι πηγαίνουν ἐκεῖ — ἐπιστήμονες ἢ καλλιτέχνην, ἀδιάφορον — ἀλλὰ μόνον ὡς ἠθοποιὸς ἀνεπτυγμένος καὶ μελετημένος κάπως, ἴσως ἐπετύγχανε περισσότερον.

Γ. Μς

Ο ΞΕΝΟΣ ΤΥΠΟΣ ΓΙΑ ΤΟΝ "ΑΚΡΙΤΑ,"

Τὰ Βυζαντινὰ Χρονικά, τῆ ἐπιμελεία τοῦ καθηγητοῦ Regel

Le Courrier

Politique, Actualité
Questions sociales, Lit-
térature.

Européen

Comité de Direction:

NICOLAS SALMERON, CHARLES SEIGNOBOS,
BJÖRNSTJERNE BJÖRNSSON

EBDOMADAIRE

ABONNEMENTS

	Un an.	Six mois	Trois mois
France	12 fr.	7 fr.	3 fr. 50
Union	15 fr.	8 fr.	4 fr. »

ΠΑΤΡΙΣ

Η ΜΟΝΗ ΕΝ ΤΩ ΕΣΩΤΕΡΙΚΩ ΠΕΡΙΕΧΩΝ ΠΟΛΙΤΙΚΗ, ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΚΑΙ ΦΙΛΟΣΟΦΙΚΗ ΕΦΗΜΕΡΙΣ
ΕΝ ΒΟΥΚΟΥΡΕΣΤΩ

ΔΕΙΚΤΗΣ - ΙΝΔΙΚΤΗΣ ΣΥΝΤΡΑΦΕΩΝ Μ. ΣΙΜΟΣ

ΔΙ ΣΥΝΔΡΟΜΑΙ ΠΡΟΠΗΡΩΤΕΙ

Εν τῇ Ἐσσηνίᾳ	ἔτησι	50	30
Εν τῇ Ἐξωτερικῇ			30
Ἐν Ρωσσίᾳ καὶ Περσίᾳ			20

Ἐξέδοντες καὶ ἰδιοῦντες

Γ. ΜΠΡΕΛΗΣ

ΟΔΟΝΤΟΔΙΑΤΡΟΣ ΤΗΣ ΤΕ ΑΥΛΗΣ

Βουκουρεστίου εἰς ἀπόδοσιν τῶν Ἐδουαρδικῶν ἑπιπέσεων

ΠΛΑΤΕΙΑ ΟΜΟΝΟΙΑΣ, 6222 ΠΕΡΛΙΝΕ, 2

ΧΡΟΝΟΓΡΑΦΟΣ

ΕΣΩΤΕΡΙΚΗΣ ΠΕΡΙΕΧΩΣ ΕΦΗΜΕΡΙΣ

ΟΡΟΙ ΣΥΝΔΡΟΜΩΝ

	ΕΣΩΤΕΡΙΚΟΙ	ΕΞΩΤΕΡΙΚΟΙ
ἔτησι	50	30
ἔξάμην.	25	15

ΔΙ ΣΥΝΔΡΟΜΑΙ ΠΡΟΠΗΡΩΤΕΙ

Δι' ἄγγελίας καὶ διατροπῆς

ΙΔΙΟΚΤΗΤΗΣ

Ὅσοι κόψετε ἀπὸ τὰ ὄσ-
τια καὶ τὰ οὐκ, ζητῶσι τὴν
θεραπεσίαν σας ἀπὸ τῶν ὀδοντο-
τρῶν τ. Γυλλέμπ. Θὰ ἀπαλλα-
γήτε ἀκόσως ἀπὸ τοῦ πόνου
καὶ θὰ θεραπευθῆτε γρήγορα.
Συνιστᾶται παρὰ χιλιάδων θε-
ραπευομένων. Ὅπως Στάδια 51.
Ἐναντι τοῦ Ἐθνικοῦ Τυπο-
εἰρίου.

ΑΚΡΙΤΑΣ

ΜΗΝΙΑΙΑ ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΙΣ

ΤΗΣ ΚΙΝΗΣΕΩΣ ΚΑΙ ΤΗΣ ΤΕΧΝΗΣ

ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ — ΟΔΟΣ ΠΑΡΟΥΤΑΡΧΟΥ 32

Διοργανότης: Σ. ΣΚΙΠΗΣ

Γραμματικὸς ἡ ΤΖΕΡΑΧΗΣ

ΠΡΟΣΕΧΗ ΔΗΜΟΣΙΕΥΜΑΤΑ

Σ. Σκίπης: Τὸ Στοιχείον τῆς χειρῶσος. Ποίημα. — Τ' ἀγαπῶμενά μῆρι. Δίγγραμμα. — **Α. Καυκάου:** Τὸ βιβλίον εἰς τὴν Σισύ. — Ἐπιγράμματα. Ποίημα. Μετάφρασις. — **Πέτρον Ζιτουρνίτση:** Δοκίμιον Μορέας. — **Αἰμιλίας Κούστελ:** ἡ Μοῦσις. Δίγγραμμα. — **Α. Παπαδοιαμάντη:** Δίγγραμμα. Fingal: Πρόσθεσι συμφωνίας. «Chiaro di Luna». — **Αἰνε Παμπίου:** Ἀνέκδοτοι ἐπιστολαὶ τοῦ Ἰωάν. Μετάφρ. Α. Κ.

ΣΥΝΕΧΕΙΑΙ

Δ. Βουτυρά: Ὁ Καλλιόπης. — **Μ. Γκόγκε:** Ὁ Σύντροφός μου. — **Βαλζάκ:** Ἡ Μισαρίβ. — **Ὁδύμαν:** Τὸ τραγῆδιον τῆς Ἀντωνίας.

ΤΟ ΤΕΥΧΟΣ ΔΕΠΤ. 70.